Ն՝ 2006 — 1884, ՀՈՒՆԻՍ 18 ՇԱԲԱԹ — ՄԷԿ ԹԻԶԻՆՃԻ ՄԷՆԷ

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖԲԵԱՐ

ՄԷՎԱՏՏՐ ԲՈԼԻԹԻԳԷՆ ԻԼՄԻՑԷ ՎԷ ՄԻԼԼԻՑԷ

ՎԷՔ ՍԱՒՐԼԷՑԻ ՀԱՄԻ ԵԷՎՄԻ ԿԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԱՊՕՌԷ ՏԻԲԱԹԼԱՐԸ

Մէկիսէյ 20 դրուշան

ԹԱՄՓՕԼ ԻԶԻՒՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 200 դրշ.
Ամիսը մէյրդ . . . . . 105 »
Իւչ մայրդ . . . . . 55 »

ՊԻԼԱՅԱԹ ԻԶԻՒՆ

Բնաթա ելէ իրսալ օլունաճագլար իչիւն

Պիր սէնէլիք . . . . . 240 դրշ.
Ամիսը մայրդ . . . . . 125 »

40 ԲԱՐԱ

ԻԼԱՆԱԹ ՏԻԲԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթրը իչիւն

1 վէ 2 վէ ճինճի սահիֆէյէ . . . 5 դրշ.
Գիւնճիւ սահիֆէյէ . . . . . 2 »

ԻԼԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ուսմուրը սարրաֆիյէյէ այիտ իլանաթ.

2 վէ ճիւնճիւ սահիֆէյէրէ . . . 6 դրշ.
Գիւնճիւ սահիֆէյէ . . . . . 4 »

Զիյատէ միւտաէթ իչիւն Ֆիլանաթա այիր բազարլըգ օլուր։

Մէվատը նաֆիյա տայիր պէնալէր մէճճանէն գապուլ օլունաճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իստէ օլունմայաճագ տըր։

ԿԻԻՆԻԻ ԿԷԶՄԻՇ Ն՝ 5 ԴՈՒՐՈՒՇ

Իսաքէխանէսի, Հէյէթը թահրիրիյէսի վէ մաթպասը, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ նումէրօ 20 խանէտէ տիր։ — Կազէթանըն ումուրը իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեֆիֆէյի մէվատտ հագգընտա Միւսիրի կազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունաճադը կիւմի, քեֆիֆէյի մէքեաթիպլին տախի անըն նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա իտէր։

ԻԽԹԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍ

Թաղրա ապանէլերիմիզտէն մաթպասմըզա պաղօռ օլանլարըն թէֆտիշիյէ ամէջ 'ԻԹ մէյէրինի կէչէնտէ պիր գաչ տէֆա իխթար ԻԹ միչ իսէ տէ, պաղըլարընտան հիչ չպիր սէմերէսի կէօրիւմէտիկինտէն, իխթարը մեղքիւրը կէօրմէմիչ օլմալարը ԻՀԹիմալինէ մէպնի, թէէքիտէն իխթարը քէյֆիյէթէ մէճպուրիյէթ հասըլ օլտուղունու մումայիլէյհիւմ պաղը ապանէլերիմիզէ պէտեան իտէրիզ։

ԿԻՒՆԼԻԻՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Մըսըր մէսէլէի մալիյէսի հագգընտա ինկիլիթէրրա հիւքիւմէթինին գանֆէրանսէյի թէքլիֆինի հավի օլան նօթասը՝ հէր տէվլէթէ վէրիլմիկի կկի Պապը Ալիյէ տախ իթա վէ թէպլիղ գելընմըշ տըր։

Ալընան մալիւմաթա կէօրէ, իչպու նօթատա, Մըսըրտա իթթիխաղ օլունան ուսուլը թէսվիրէի տուլուն մատտէսինին ինկիլիզ վէ Ֆրանսըզ գանթրոլը զէմանլարընտա տախի նագապիլը տէվամ կէօրիւլտիկի, վէ պունուն ումուրը նաֆիա վէ սարէ իչիւն վարիտաթ պրագմամագ տէրէճէսինտէ իտիւկի վէ պու հալին չարէի իսլահը արանըմագ իգթիզա իտէճէկինէ Ֆրանսըզ մէմուրը տախի գանի օլտուղը պէյան գելընմըշ տըր։

—

Զաթը հազրէթը Շէհրիյարի թարաֆընտան Աւսթրիա-Մաճարիսթան վէլիի ահտը Արշիտիւք Ռօտոլֆի իլէ զէվճէսինէ իթա պուրուլան աթայի միթէաատտիտ միյանընտա էն ալա ճինտէն 150 օգկա տա կէօպէք թիւթիւն մէվճուտ օլուպ, իչպու հէտիյէլիք թիւթիւն՝ Բէժի ֆապրիգասընընն եէր գաթընտա իչէյէն ամէլէնին պաչընտա պուլունան բէք էրպապ պիր էրժէնիյէ իմալ ու թէտարիք ԻԹտիրիմիշ տիր։

—

Կէօմրիւք թարիֆալարընն թէտգիգի հագգընտա խարճիյէ միսթէէլարը ցարութիւն էֆէնտի հազրէթլէրինին թահթրիյասէթլէրինտէ վէ Բուսուսմաթ Իմանէթի միսթէչարը Պէրթրամ էֆէնտի հազրէթլէրի իլէ խարճիյէ հուգուգ միչվիրլէրինտէն միւրէքքէպ պիր գօմիսիօն՝ տիւնքի կիւն ագտը ԻԹԻմա իլէ ագչամա գատար միզաքէրթատա պուլունմուշ վէ պիր արալըգ Լմանէթը միչարէյէյհա Էմինի Էտիպ էֆէնտի հազրէթլէրի տախի տտիրէի մէզքիւրէյէ կիտերէք խարճիյէ նազրը Ասիմ բաչա վէ միսթէչարը միչարէյէյհ հազարաթը իլէ միլագաթ ԻԹմիչ տիր։

—

Վիէննատան 24 ապրիլ թարիխիլէ պէրվէճհը աթի եազըլմըշ տըր։

Թագլը կազէթասը՝ Ռուսիանընն Վիէննատաքի սէֆիրի բրէնս Լօպանօֆրն Բէթէրսպուրկա մուգու պուլան սէյահաթը հագգընտա ԻԹԻմ մալիւմաթ ԻԹմէքտէ տիր։ Բրէնը միչարէյէյհ՝ Բրէնս Ռօտոլֆրն Շարգա վագը օլան սէյահաթընն մագսէտը ապլի իլէ Ավսթրիանընն Լէհ էյալաթընտա ԻԹԻԹիխաղ ԻԹտիկի բօլԻԹիգա հագգընտա հիւքիւմէթը մէթպուէսինէ մալիւմաթ վերմէք իչին Բէթէրսպուրկա չագրըլմըշ տըր։ Սէֆիրը միչարէյէյհին Ավսթրիա հիւքիւմէթինտէն պու պապտէ իյզահաթ թալեպ ԻԹմէյէ մէմուր օլաճաղը միւհԹէմիլ տիր։

—

Ադիրէն Արնավուտլըգտա զուհուրը իտէն պիր չայիսի քեռագալէյէ կէօրէ, Ավսթրիա ասաքիրի՝ ճագգընտա էյալաթը մէզքիւրէյէ տուրմուլ իտէճէք իմիշ։

Վիէննատա նէյր օլունան Բէռլինգազէթասը՝ պու չայիսատան պահսիլէ, պունուն պիրալ ու էսաս օլտըղընը պէյան վէ կիւզէրան ինտէճէք վուգու�ԻԹ տախի թէքզիպ օլընաճաղընը թէէմին իտէյօր։

—

Տիւնքի նիւսխէ միզտէ եազըլմըշ վէճճէլէ Շարգի-Ռումէլի վալիսի Ալէգօ բաչա հազրէթլէրի՝ տիւն սապահ էրքէն Տէրսաատէթէ մուվասէլէթ, վէ Մապէյնը Հիւմայունա ազիմէթ էյլէմիշտիր։

Բաչի միչարէյէյհ՝ պատէհու Պապը Ալիյէ պիլ ազիմէ Սատրազամ հազրէթլէրի իլէ պիր խալը միւտտէթ միւքաալէմէ ԻԹտիքտէն սօնրա, խարճիյէ վէ Տախիլիյէ նազըրլարը բաչալար հազարաթը իլէ կէօրիւշմիշ տիր։

Ալէգօ բաչա հազրէթլէրի՝ Ռունավուտ քէօյիւնտէ վագը խանէսինտէ իգամէթ ԻԹմէքտէ տիր։ Միւչարէյէյհին զէվճէսի տախի պէրապէր Տէրսաատէթէ կէլմիշ տիր։

Ֆէլէֆոբէլէնին գալիճճէ, Ալէգօ բաչա հազրէթլէրի՝ խարճրահ օլմագ իւզրէ վիլայէթ խազինէսինտէն 800 լիրա ալը էյէմիշ տիր։

* * *

Տէրսաատէթտէն Լվրօբա կազէթալարընա իչար օլունտըղընա կէօրէ, չէհրիմիզտէ մուգիմ սիֆէրաի էճնէպիյէ՝ ալաֆ. ապրիլին 23ինճի կիւնի Շարգի Ռումէլի վիլայէթինին նամզէտլիգ մէսէլէսինի ԻԹԻԹիչարէ իչիւն ագտը ԻՀԹիմա ԻԹմիշլէր տիր։

ԹԷԼԷԳՐԱՖ

Աժանս Հավաս գ-ՖԱՆԹՈՒԶ Բարոֆընտան հաղորդվածը

Բէրլէն Շէլէֆոնը ղրկուած

Պէլգրատ 28 ապրիլ

Բրէնս Ռօտոլֆ իլէ բրէնսէս Սթէֆանի պու սապահ պուրայա մուվասէլէթ իտիւպ, էհալի թարաքիտանն իհթիրամաթը ազիմէ իլէ խԹիգպալ օլունմուշ տըր։

Բօրթսմուտթ 29 ապրիլ

Միւէյիչ մուավէսէլէթինտէն էվվէլ տէրունինտէ գօլէրատան թուրուպալար պուլունմուշ օլան Դրէֆուֆլ նամ ինկիլիզ հարպ նագլիյէ սէֆինէսի՝ Բօր-Ֆահատէն տէ Բօրթսմուտթա կլտէր իլէն, էսնահ բահտէ տէրունինտէ թէքբար ալթը քիշի գօլէրատան թուրթուլմուշ վէ պունլարտան 3ու վէֆաթ ԻԹմիշ տիր։

Աժանս Բիւթերն Լէյլէ Մ. Ինկլենտը Բարոֆընտան հաղորդվածը Բէռլէն օլընան Շէլէֆոնը ղրկուած

Լոնտրա 29 ապրիլ

Բրէնս վէ բրէնսէս տը կալլ բրէնսէս Վիգթօրիա տը Հէս—Տարմշթատընն՝ բրէնս Լուի տը Պաթէնպերկ իլէ ագտը իզտիվաճը զինէթինտէ հաղը պուլունմագ իւզրէ, պու սապահ մայէթի իլէ պէրապէր Տարմշթատա կԻԹմէք իւզրէ Թրէնը մախսուսլա Տուվրլմանընա հարէքէթ ԻԹմիշլէրտիր։

Նիւ-Եորգ 29 ապրիլ

Տիւն Օհիօ էյալէթինտէ բէք տէհշէթլի պիր պօրա վուգու պուլուպ, պիր չօգ քէօյլէրի խարապ ԻԹմիշ տիր։

Խանէլէրին եըգըլըպ խարապ օլմասընտան մատտա, նուֆուսճա տա քիւլլիյէթլի թէլէֆաթ վագը օլմուշ տըր։

ՏԱԽԻԼԻՅԼ

—Էվվէլքի կիւն Սատրազամ հազրէթլէրի՝ Մապէյնը Հիւմայունա ճէլլ ու տավէթ պուլրըլըպ, պիր սաաթ գատար նէզտը հազրէթը Բատիշահիտ ումուրը միւհիմմէ իլէ իշԹիղալ էյլէմիշ տիր։

—Ատիյէ Նազրը Հասան Ֆէհմի բաչա հազրէթլէրի՝ իսլահաթը ատիյէ հագգընտա պու քէրրէ մուֆասսալ պիր լայիհա թանզիմ ԻԹմիշ օլմաղլա, մէզքիւր լայիհա՝ եագընտա խաքիրաի Շահանէյէ արզ օլունաճագ տըր։ Ատիյէ միֆէթթիշլիյի մէմուրիյէթլէրինին իլզազը մատտէսի՝ լայիհաի մէզքիւրէնին ճիհմէթի միւնտէրիճ ճաթթընտան իմիշ։

—Մալիյէ Նազրը Միւնիր բաշա հազրէթլէրի՝ էվվէլքի կիւն Պապը Ալիտէ Սատրազամ հազրէթլէրի իլէ միւլագաթ խուսուսի հազրէթլէրինտէն իզահաթ իսթէմիշ տիր։

—Բէթրի Նուհ էֆէնտինին ճէվիզ ազաճը իւզէրինտէ պիր թուզրաի Հիւմայուն հէքքը իտուպ պիլվասէթա Հաֆըզ Պէհրամ աղա հազրէթլէրինէ թագտիմ ԻԹմիշ օլտուղընը բաղար էրթէսի կիւնքի նիւսսէմիզտէ եազմըշ իսէք տէ, մուախխէրէն թարաֆըմըզա վերիլէն մալիմաթը մէվսուգէյէ կէօրէ, պու հավատիս տէճիգի պիր սէհվ պուլունուպ, չէօյլէ քի Թուզրաի մէզքիւրը հէր նէ գատար մումայիլէյհ Նուհ էֆէնտիքքը ԻԹմիշ իսէ տէ, անը քէնտիսի պիլվասէթա Հաֆըզ Պէհրամ աղա հազրէթլէրինէ թագտիմ ԻԹմէյիպ, իլլա Աղան միչարէյէյհ հազրէթլէրինէ մէնուսպիյէթի օլան պիր զաթա ֆիւրսաթ ԻԹմիշ, վէ իշԹէ օ զաթ էսէրը մէզքիւրը միչարէյէյհ Հաֆըզ Պէհրամ աղա հազրէթլէրինէ թագտիմ էյլէմիշ տիր։

—Հէվալէ սահիպլէրի թարաֆընտան էվվէլքի կիւն խաքիրաի հազրէթը բատիշահիյէ պիր արզուհալ թագտիմ օլունմուշ տըր։

Արզուհալը մէզքիւր սահիպլէրի օլան 100 քիշի՝ վիլայէթը Շահանէտէ մէվճուտ օլան հէվալաթը խատէսինտէն նաչի տիւչար օլտըգլարը զարտլէրինէ նազարը մէրհամէթը հազրէթը բատիշահիյի ճէլպ իլէ, եէնիտէն հէվալէ չըգարըլմայաճաղընտան, 97 վէ 98 վէ 99 սէնէյէրի հէվալաթընն հանկը վիլայէթլէրէ քէշիտէ օլունմուշ իսէ մահալլի մալսանտրգլարը թարաֆընտան թէէտիյէսի էմր ու ֆէրման պուլրուլմասընը խսթիրհամ ԻԹմիշլէր տիր։

—Գալաթատա հազը էսվալ սաթան տիւքքէանճլար՝ բազար կիւնիւ տիւքքէան աչմագ իւզրէ պէյնլէրինտէ պիր գարար վերիպ, իչպու գարարը Պէյօղլունտա Թիւնէլ մէյտանընտա վագը մէշհուր Մայէր մաղազասընա տախի խապէր վերիրլէր իսէ տէ, Մ. Մայէր՝ քէնտիսի ԻԹէտիյի վէճճ իլէ հարէքէթ իտէճէյինի պէեան ԻԹտիրինտէն, կէչէն բազար կիւնիւ Թէրզի էսնաֆընընն՝ Մ. Մայէրին մաղազասընա կիտիպ զօր իլէ գաբաթտրբաճագլարը խապէր ալընմըշ, վէ Մ. Մայէր թարաֆընտան զապրԹայա վուգու պուլան միւրաճաաթ իւզէրինէ, մաղազասընընն էօնիւնէ թասապահտան պաղը զապԹիյէ նէֆէրլէրի իգամէ օլունմուշ իսէ տէ, մէրգում թէրզիլէրտէն հիչ պիր էսէր կէօրիւլմէմիշ տիր։

—Տէրսաատէթ Պանգասընընն (Պանգ տը Գօնսթանթինօբլ) հիսէտարան մէճլիսը ումումիսի՝ չրգան բազար կիւնիւ ագտը ԻՀԹիմա իտէրէք, 1883 սէնէսի մուսէլլաթը վագրաը հագգընտա մէճլիսը իտարէնին թագտիմ ԻԹմիշ օլտըղը բաբօրթօր իսԹիմա ԻԹմիշ տիր։ Մէզքիւր բաբօրթօտան անլաշըլմըղը վէճճէլ, պանգաի մէզքիւրը 1883 սէնէսի հասըլաթը սաֆիյէսի 65.740 լիրայի Օսմանիէն իպարէթ օլուպ, պու հալտէ հիսսէտարանա թէմէթթիւ օլարագ 100տէ 9 վերիլէճէք տիր։ Պանգաի մէզպուրընը մէճլիսը իտարէ բէիսի՝ միսթէվեֆամ-ժարժ Զարիֆինին մախտումը Մ. Լէօնիտաս Զարիֆի տիր։

—Բատտօս ճէզիրէսինտէ պիր Ռում գըզ մէքթէպինին մէսարիֆը ինչարիյէսինէ մահսուպէն մէնաֆի սանտըղընտան 15.000 ղրշ. վերիվէսի հագգընտա իրատէի Սէնիյէ սուտտուր ԻԹմիշ տիր։

—Իւսկիւտար էհալիսինտէն օլտուպ Ս. Խաչ քիլիսէսի բաբազլարընտան պիրինին եէկէնի պուլունան վէ եէնի էվի օլան վահան նամընտա պիր տէլիգանը՝ ղէչէն ճումաա կիւնիւ խանէսինտէն չըգտըղը սրրատա, սաաթ գօրտօնը պիր թագրիպ օրայա պրագարագ քիմսէյէ պիր չէյ սէօյլէմէ քսիգին ալըպ եիւրիւլիւ վերմիշ, վէ օ կիւնտէն պէրու զայպ օլուպ մէյտանա չըգմամըշ տըր։

—Թ. Հէքէ-ՆԷն պիր մուհարիրի՝ պիր մահֆիզա ալմագ իւզրէ էվվէլքի կիւն չարշուի քէպիրտէ գուլումճըլար ճատտէսինտէ տօլայը իլէն, պիր գուլյումճը ճամէքեանընտա կէորտիւլիւ մինէլի պիր էնֆիյէ գուԹուսընն քէնտիսինին մալի օլուպ, Բամազան էնսասընտա ճէպինտէն չայտըրմըշ օլըղընը պիլիտտա, մէրգում գուԹուլը ալմագ իսթէմիշ իսէ տէ, տիւքքէանճը մէզքիւր գուԹունընն Բամազանտան չօգ էվվէլ սաթրն ալընմըշ օլտուղընը վէ տէֆթէրտէ գայրը տախի օլտուղընը պէյան վէ գօմշու տիւքքէանճլար տախի մէրգումընն իֆտէսինին թատտիգ էյլէմիշ, մէզքիւր գուԹունը վերմէզլէր։

Կազէթաի մէզքիւր՝ իչպու վագլար եազտրը սրրատա, մէրգում տիւքքէանճը իլէ գօմշու տիւքքէանճլարընն մէրգում մուհարրիրին իւզէրինէ իչիշէրէք, օնա հագարէթ վէ հաԹա մուշԹամայապաչամըշ օլտըգլարընը պէյանլա զապԹիյէ նէզարէթինին նազարը տըգգաթընը ճէլպ իտէյօր իսէ տէ, քէնտիսի (Թ. Հէքէ-Ն)տախի մէրգումտիւքքէանճլյա «Լէտպսիզ Էրմէնի» վէ գօմշու տիւքքէանճլարա «մէրքէպլէր կիսլի պաղըրըպ չաղրանկիւրուհը էրտզիլ, մէսրուգմալէ եաԹագլրգ ԻԹմէյի միԹատ իտէն էրմէնի զօրպալարը, պիտէպ, վէ սէրքէչ նամարընը վերիյօր քի իչպու լինանընն կազէթաճըլըղա եագըշլպ եագըշմայաճաղընը անլամագ իւզրէ պիպ տէ՝ պիր տահա մէզքիւր ֆիգրասը իւզէրինէ քէնտի նազարը տըգգաթընը ճէլպ իտէրիպ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՍ

Ազգային Ժողովոյ ԻԶ. Նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ ուրբաթ 20 Ապրիլ ի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցի Ղալաթիոյ։

Ատեանը պիտի բացուի ժամը ճիշդ 6ին։

Հրաւիրեալ են Ազգ. Երեսփոխանք իրենց ազգասիրական պարտականութիւնը կատարելու փութալ։

Մնամ աղօթարար

ի Դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր

Փոխանորդ Նորին

ԳԷՈՐԳ Ծ. Վ. ԲՈՒՍՃՈՒԳԼԵԱՆ

18 Ապրիլ 1884

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ա. Տեղեկագիր Համարակալութեան Դիւանի ի վերայ ազգային կեդր. Ելմտացոյցի։

Բ. Ծրագիր Ցիշատակագրի։

Գ. Տեղեկագիր Վարչութեան Ս. Էջմիածնայ մէջ տեղի ունեցած անցեալ մասին, (ի պատասխանի Ն. Էֆ. Թիւրպէնճեանի հարցման)։

Դ. Փակումն Ազգային Ժողովոյ 1883 նստաշրջանի։

Ատենադպիր

Յ. ԳՈՒՐԳԻՆ

—

Կաթողիկոսական Յանձնաժողով արքեպ. իՀԹիմա ԻԹմէմէկէ գարար վերմիշ իտի իսէ տէ, պու սապահ թէքրար Պէյօղլու Թաղ. խորհրդարանընտա Բաթրիգ Ամեն. Տ. Ներսէս Սրբազան հազրէթլէրինին Նախագահութիւնը թահթընտա ԻՀԹիմա իտէրէք, կաթողիկոսլիգ մէսէլէսինէ միսթալլիգ պիլճիւմվէ էվրագը կէօզտէն կէչիրմիշ տիր։

—

Կաթողիկոսական Յանձնաժողովն կէչէն ԻՀԹիմընտա Ս. Էջմիածինէ Պատուիրակ կէօնտէրմէմէյէ իսրար իտէնլէր՝ Բաթրիգ Սրբազան հազրէթլէրի իլէ Իզմիրլեան Դեր. Տ. Մատթէոս Սրբազան վէ Սերվիչէն էֆէնտի հազրէթլէրի վէ Թարոսեան էֆէնտի օլուպ, Պատուիրակ կէօնտէրիլէք ճիհէթթինի իլԻԹիզամ իտէնլէր իսէ Սէֆէրեան Դեր. Տ. Սիմէոն վէ Լուսինեան Դեր. Տ. Խորէն Սրբազանլար իլէ Մկրեան Դեր. Տ. Յովհաննէս Հայր վէ Նուրեան Յովհաննէս էֆէնտի հազրէթլէրի օլմըշլար տըր։

—

Խաքէնտերիյէտէն Թարաֆըմըզա եազըլըբընա կէօրէ, Յակոբեան Թագոր բաչա հազրէթլէրինէ իքինճի ռիւթպէտէն պիր գրԹա Մէճիտիյէ նիշանը իհսան, վէ Յակոբ Արթին պէյէ տախի բաչալըգ իւնվանլյա ռիւթպէի միրիմիրանի թէվճիհ պուլրուլմուշտըր։

—

Ուսումն. խորհուրդ տիւն Գալաթա Մատենադարանընտա ագտը ԻՀԹիմա իտէրէք, պէրվէճհը աթի թէսվիրէի մէսաիլ իլէ մէշղուլ օլմուշ տըր։

Տնտես. խորհուրդ՝ միլլի ընկերութիւնլարըն Նիզամնամէլէրի թատտիգինէ տաիր պիր գանուն գալէմէ ալմագ իւզրէ պազը գանունչինաս վէ միգթէսիր զէվաթտէն միւրէքքէպ պիր գամիսիօն թէէքիլինի ֆազ. ժողովա թէէլիֆ ԻԹմիշ օլուպ, ֆազ. ժողով տախի պու պապտէ Ուսումն. խորհուրդըն ըէյ ու. միԹալէասընը թալեպ ԻԹմիշ օլմըղլա, տիւնքի Ուսումն. խորհուրդ՝ թէէլիֆը մէզքիւրը մուվաֆֆրգը հայ պուլմուշ, վէ ֆագաթ մէարիֆ մագսէտիլլէ միսթէչէքքիւլ օլան ընկերութիւնլարա միԹալիգ պիր գանուն լայիհասընընն էմրը թանզիմինի քէնտույէ սատ պիր իշ ատտ իտէրէք, մէզքիւր գանուն լայիհասընը քէնտիսի գալէմէ ամմաղա վէ ֆազ. ժողովա արզ ԻԹմէկէ գարար վերմիշ տիր։

* * *

Պէթլիս (Բաղէշ)տէ վագը Ղուլթիկ գարիյէսի էհալիսինտէն օլուպ Տէրսաատէթտէ պուլունան միլլէթտաչլարը՝ քէնտի քէօյլէրինտէ պիր մէքթէպ թէէսիս ԻԹմէք նէյէթիյլէ միսթէչէքքիւլ ցանՀեղբարասէր Ընկերութիւնը նիզամնամէսինի պէրաի թատտիգ Ուսումն. խորհուրդա թագարիմ ԻԹմիշ օլտուգլարընտան, մէզքիւր խորհուրդ՝ նիզամնամէի մէզպուրը պատէլ միւղքէրէ թատտիգէ գարար վերմիշ տիր։

* * *

Սամսթիատաքի Ս. Սահակեան վէ Ն. Վարդուհեան մէքթէպլէրինն ախիրէն ինԹիմապ իտիմիշ օլան Հոգաբարձութիւնընն թատտիգի եէնիտէն թալեպ իտիմիշ օլընընտան, Ուսումն. խորհուրդ՝ մէզքիւր Հոգաբարձութիւնընն իչ ազասընն ինԹիմապընը թատտիգ իտուպ, ֆագաթ Ղազարոսեան Գրիգոր էֆ. Ուսումն. խորհուրդընն գարար վէ նիզամաթընա մուղայիր պիր մուամէլէտէ պուլունտըղընտան, անըն իսմինի թատտիգ ԻԹմէմիշ տիր։

* * *

Պաղտատ Ազաֆնորդ. Տեղապահը Նաճարեան Դեր. Տ. Փիլիպոս Սրբազան՝ Մուսուլ մէարիֆը միլլիյէսինին ահվալի հագգընտա թէպլիղը մալիմաթ իլէ մահալը մեզքիւր մէքթէպլերի իչիւն Միացեալ Ընկերութիւնն մուավէնէթինի թալեպ էյլէմիշ օլընընտան, Ուսումն. խորհուրդ՝ պու պապտէ Միացեալ Ընկերութիւն իլէ միւզաքէրէ իտէրէք մուամէնէթը մէզքիւրէնին իճրասընա մէզքիւր Ընկերութիւնը իրզա ԻԹմէսինի ֆազ. ժողովա ըէճճա ԻԹմէկէ գարար վերմիշ տիր։

Տիւնքի Ուսումն. խորհուրդ տիկեր պազը մէսալիհը ճարիյէյի տախի թահթը միւզաքէրէյէ ալմըշ, վէ պունտան պէօյլէ սալը կիւնլերի եէրինէ ճումաա կիւնլերի ագտը ԻԹԻմա ԻԹմէյէ գարար վերէրէք տաղըմըշ տըր։

—

Օսմանը կազէթասընն Պէյօղլու մուխպիրի՝ կէչէնտէ Գումգապու Բաթրիգխանէսինտէ Միլլէթ մէճլիսը ումումիսինին ԻՀԹիմա ԻԹտիպ ԻԹմէյէճէյի մատտէսինտէն տօլայը Գալաթասարայի Մարգար էֆէնտինին Գուրդէն վէ փափազեան էֆէնտիլերի տարպ ԻԹմէսինտէն, վէ մումայիլէյհիւմա էֆէնտիլերինն՝ Մարգար էֆէնտի ալէյհինէ իգամէի տավա էյլէմէլէրինտէն պահսալ, պէրվէճհը աթի պէյանը էֆէքքար իտէյօր։

«Շիմտի պու տայաղը եէյէնլէր՝ մուհաքէմէյէ միւրաճաաթ իտէրէք, տարիպ (վուրան) ալէյհինէ չիքայէթ իտէճէքլէր իմիշ, Պու մուհաքէմէ Թօհաֆ պիր մուհաքէմէ օլմազ մը։ «Զիրա տարպ քէֆիյէթի պիր ատավէթը չախսիյէ իւզէրինէ մէպնի օլմայըպ, միճէրրետա պիր դալէքթը միլլիյէ վէ վաղիֆէի մէպուսիյէ իչիւն վուգուա կէլիյօր։ Տարիպ իսէ, բասթ կէլտիկի ատամա պէօյլէ պիր մուհաքէմէյէ մատէմէճիմունիյէ ԻՀԹապէթ իտէճէկինի, վէ օրատա ֆիրը տարպա նէտտէն մէճպուր օլտըղընը անլամագ իչիւն էրմէնի ճէմաաթընն մէնաֆիի սահիհէ վէ մեշրուէսինի թէէվիլքէտէ պրագան էնթրիգալարը քեամիլէն օրթայա գօյաճաղընը, վէ էրմէնիլէր իլէ հիւքիւմէթը Սէնիյէ արասընտա մուխալէֆէթը էֆքեարտան իսթիֆատէ արայան չարպթանընընն պիԹիւն էարարընը մէյտանա չըգարըպ, էկէր քէնտիսի պու ֆիրը տարպատան տօլայը ճէղա կէօրէճէք իսէ, միւտտաիլէրինին տախի՝ իտմինի թային ԻԹմէք քէնտիսինէ ատտ օլմայան պիր թէօհմէթլէ միւտտաիի ումումի մուգայիլինտէ միւտտաիլէյհ վէ մահքէմէ գարշըսընտա մաղնուն վէ միսթթէհիմ սուրէթի իլէ մէյտանա կէթիրիլէճէքլէրինի ալէնէն սէօյլէմէքտէ իմիշ։

«Պու հալտէ տարիպ ալէյհինէ հագիգաթէն իգամէի տավա իտիլմէք դիյատէսի իլէ կիւճլէշէճէք տիր։ Ֆագաթ չու սուուպէթ նազարէն, տավատան ֆէրաղէթ իտիլէճէք օլսա, օ հալտէ տախի էենիլմիշ օլան տայաղը հավալէի թէհամմիլէ չէքմէքտէն ֆագլա, պունատան սօնրա տախի չու մուամէլէյինն պիր չօգ էմալընա տիւչար օլմագ խէվֆի պագը գալաճագ տըր։

«Լաթիֆէտէն գաթի նազար, հագիգաթ՝ էրմէնի ճէմաաթը մէպուսլարը միմանընտա պիր թագմարը վար տըր քի, կէրէք բաթրիգէրինին վէ կէրէք մէպուս արգատաչլարընն սատագաթը Օսմանիյէլէրինի էրմէնի գավմիյէթի ալէյհինէ պիր խըյանէթ ատտ էյլէտիլէրինի շուրատա պուրատա ալէնէն սէօյլէյիպ, էֆքեարը նասը թախտիշ տախի իտիյօրլար իմիշ։ Պու միսիլլու ատամլարընն մագսէտի՝ էրմէնիլիկի Օսմանլըլըգտան պաղգա պիր շէյատտ իտէրէք, մէնաֆիի գավմիյէյի տախի պաղգա եօլլարտա արաթմագտան վէ պու վէսիլէ իլէ քէնտիլէրի տախի թէէմինը մէնֆաաթ վէ թէմէթթիւ էյլէմէքտէն իպարէթ օլույօր իմիշ։ Ֆագաթ էրմէնի գավմընն սատագաթը Օսմանիյէսի պունլարընն բէք կիւզել միւքաֆաթլարընը թային իտպիլէճէք երպապը ղալրէթ տախի պուլունմագտա տըր։

ԱՐՇԻՏԻՒԴ ԲՕՏՕԼՖԻՆ

ՄՈՒՏԱՆԵԱՅԱ ՍԷՑԱՀԱՐԸ

Պրուսա մուխպիրիմիզ՝ ապրիլ 14 թարիխի իլէ մաթպասարդա եաղարը պիր մէքթուպտա, Արշիտիւդ Բօտօլֆին Մուտանեայա վուգու պուլան սէյահաթը հագդընտա աթիտէքի թաֆսիլաթը վէրիյոր։

Աւսթրիա վէլիի ահոը Արշիտիւդ Բօտօլֆ իլէ զէվճէսի Արշիտիւշէս Սթէֆանինին Մուտանեայը վէ անտէն Պրուսայը թէշրիֆ իտէճէքլէրինի Տէրսաատէթ կագէթալարը եաղմըշլար իսէ տէ, մէգքիւր սէյահաթ վէ Պրուսատա իճրա օլունան շէնլիքլէր հագդընտա մուֆասսալ մալիմաթ վէրմէսիզ օլարգալարընտան, պունը պիզզաթ իճրայա միւսարաաթ իստէրիմ։

Պրուսա վալիսի Նազիֆ բաշա վէ տէֆթէրտար պէյ էֆէնտի հաղարաթը՝ բրէնս վէ բրէնսէսի իսթիգպալ իչին սալը կիւնիւ Մուտանեայա ագիմէթ իթմիշլէր իսի։ Պրուսատան Մուտանեայա միւնթէհի վէ կիւզէլճէ թէմիզլէնմիշ օլան թարիգ իւզէրինէ միւշարէլէյհիւմայա իգրամէն եէր եէր զապթիյէ պէօլիւքլէրի մունթազէր պուլունտըգլարը կիպի, պիր պէօլիւք սաաքիր տախ պիր ըսմը կէչիտ իճրա էյլէմէք իւզրէ կէչիտ նամ մահալտէ թէճէմմիւ իթմիշ իսի։ Յօգալար իսէ, կէրէք Պրուսանդն վէ ճիվար գարիյէլէրին էհալիսի իլէ իհաթա օլունմըշ, վէ թէքմիր չարչը վէ տիւքքանլար գաքանմըշլար իսի։ Պէլէտիյէ տաիրէսի՝ Արշիտիւդ վէ Արշիտիւշէսին իգամէթինէ թախսիս՝ իտիլիպ, Պրուսա մամուլաթը օլան միւթէնէվվի հալբար իլէ թէզէլին գըլընմըշ վէ տաիրէյի մէգքիւրէտէ միւքելլէֆ պիր օտա՝ ըսմը գապուլ, վէ ալաֆրանկա տօնաարլըմըշ օլան իքի օտա տախ բրէնս վէ բրէնսէսին իգամէթինէ թախսիս գըլընմըշ իսի։

Շարգ իհթիյամընդն պիր քիւչիւք նիւմունէսի տէնիզմէյէ չալյան օլան իչպու պէյէտիյէ տաիրէսի՝ տէրունինտէ իհզար իտիւմիշ օլան պիր Պազար իլէ պիր գաթ տահա բարլամըշ իսի։ Իչպու Պազարտա Պրուսա էմթասը քեամիլէն մէվճուտ օլուպ, միւքելլէֆ հալբար, իրէքտէն բէնկեարէնկ մէնտիլլէր, համամամ թագըմլարը, բիբրիյաթ, միւսքիրաթ վէ սաիր սէնաաթլը էլ իչլէրի՝ կէօրէնլէրին հալբէթինի մուճիպ օլմագտա իսիլէր։ Տաիրէսի մէգքիւրէնդն գարասը իսէ բէնկեարէնկ պայրագլար վէ կրլանթալար վէ սաիրէ իլէ թէզէ-էֆ գըլընմըշ իսի։ Պէլէտիյէ մարէշալ Նազիֆ բաշա, մէրքէզ միթէսարրըֆը Հայտար բաշա, տէֆթէրտար Միւնիր պէյ հաղարաթը, պէլէտիյէ ըէսի Օսման Ֆէվզի վէ փափագան Սիրովճան էֆէնտիլէր վէ սարիյէտէն միթէշէքքիլ պուլունան պիր գօսիսօնը մախսուս՝ միւշարէլէյհիւմա միւսաֆիրլէրի լայըգ օլուգլարը հիւրմէթ ու թաազիմէ իսթիգպալ իչլուն պիր այտան պէրու միւթէմատիյէն սարֆը զայրէթ իթմէքտէ պուլունմըշ տը։

Զարշէնպիհ սապահըը պիլճիւմլէ մէմուրիյը հիւքիւմէթ, բուէսաի բուհանիյէ վէ միթէպէրանը մէմլէքէթ՝ Բրէնս վէ Բրբրէնսէսի գապուլ իթմէք իչլուն տաիրէի պէլէտիյէտէ թէճէմմիւ իթմիշլէր իսի։ Զէվթը միւշարէլէյհիւմ միյանընտա Պրուսա Ռաաշնորդը Գեր. Տ. Բարթողիմէոս Սրբազան մուբասսանիշանը Օսմանիյի համիլ օլտըգը վէ երէնէ պիր նիշանը համիլ օլան վէքիլի պէրապարինտէ օլտուղու հալտէ, քէնտի վագտը հալի իլէ պիր մէվգրի միւնասիպ թուրմագտա իսի։ Միւշարէլէյհ Սրբազան՝ էրմէնի միլլէթինին թէպրիքաթը միւթէզամմին պիր մահզէր հաղրըլմըշ օլուպ, պունու Արշիտիւք Բօտօլֆ իլէ Արշիտիւշէս Սթէֆանինին հուզուրարընտա Պրուսա էրմէնի միլլէթի նամընա գրաաթ պուլուրաճագ իսի։

Լաքին Մուտանեատան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆ՝ թաաճճիւպ վէ թէէսսիֆը ումումիյի մուճիպ օլմուշ տը։ Մէգքիւր թէլէկրաֆ՝ Արշիտիւշէս Սթէֆանինին պիրտէն պիրէ իսասթանմասը հասէպիյլէ, էրքէք քէնտիսինին վէ կէրէք զէվճի Արշիտիւք Բօտօլֆը Պրուսայը թէշրիֆ իտէմէյէճէյի, վէ միւշարէլէյհիւմա թարաֆընտան Պրուսա հիւքիւմէթ վէ էհալիսինէ պէյանը թէէսսիֆ իչիւն Ավսթրիա ճէֆիրի Պարօն Գալիսին Պրուսայա կէլէճէյի խաբերինի վերմէքտէ իսի։

Իչպու թէլէկրաֆ մուճիպինճէ, սէֆիրը միւշարէլէյհ Պարօն Գալիս՝ պէրապէրինտէ բրէնսէսին մայէթինտէն պիր գօնթ, պիր գօնթէս, վէ եավէրանը Շահանէտէն Ահմէտ բաշա վէ Քէնան պէյ վէ տիկէր զէվթը մուազզամ պուլունտուղը հալտէ, սաաթ 4 բատաէլէրինտէ Պրուսայա պիլմուվասլէ տաիրէի պէլէտիյէ յէնիզուլ իթմիշ, վէ հիւքիւմէթը մահալլիյէ թարաֆընտան քէմալը հիւրմէթլէ գապուլ օլունմուշ տը։ Սաաթ 6ում Բրէնս վէ Բրէնսէս իչիւն իհզար իտիվմէսի թէգարուր իթմիշ օլան զայէթ միւքէմմէլ պիր տուֆրանը՝ այը պիր սուֆրա գուրուլուպ, պունուն պաշընտա Պարօն Գալիս վէ էթրաֆընտա Բրէնսէս Սթէֆանինին վէքիլի պօնթէս վէ տիկէր գօնթլար, եավէրանը Շահանէտէն Ահմէտ բաշա վէ Քէնան պէյ վէ բուէսաի բուհանիյէտէն եալընըզ էրմէնի մէրքեսասը Գեր. Տ. Բարթուղիմէոս Սրբազան, միւթէսարրըֆ բաշա, պէլէտիյէ ըէսի Օսման էֆէնտի, Ատլիյէ միւֆէթթիշի պէյ էֆէնտի, մահքէմէի ճէզա ըէսի Պէհա պէյ, Պրուսատա Ավսթրիա գօնսօլօսը Մաճալքէյզէն, շէհրիմիզ աթըպպասընտան իքի զաթ վէ զէվթը սարէ քի ճէման 23 քիչի օրմուշլար տը։

Էնտի թաամտա սէֆիր Պարօն Գալիս, Պրուսա հիւքիւմէթ մէմուրիյնի, վէ միթէսարրըֆ բաշա՝ Բրէնս վէ Բրէնսէսին, վէ Գեր. Տ. Բարթողիմէոս Սրբազան տահի Արշիտիւք Բօտօլֆին վէքիլի մագամնտա օլան սէֆիրը միւշարէլէյհին ադրընա իտարէի ագտահ էյլէմիշլէր տիր։ Պարօն Գալիս՝ քէնտի ադրնա թէքլիֆ օլունան իտարէի ագտահը քէմալը թէշէքքիւրլէ գապուլ, քէնտի տախի ալել մուգապէլէ իտէրէք, էրմէնի մէրքեսասը վէ անրն ճէօմաաթը նամընա պատէ թէքլիֆ իթմիշ տիր։

Հէման 3 սաաթ տէվամ իտէն իչպու թաամտան սօնրա, սէֆիրը միւշարէլէյհ՝ Գեր. Տ. Բարթողիմէոս Սրբազան իլէ զայէթ տօսթանէ պիր միւլագաթտա պուլունուպ, կէրէք քէնտիսինին վէ կէրէք ճէմաաթընդն քէնտի հագդընտա իպրաղ էյլէմիշ օլարդը սասրը թէվճճիւհատէն տօլայը պէհանը թէշէքքիւր, վէ պէօյլէ պիր զիյնէթը միւքեմմէլէտէ հաղրը պուլունամամարընտան տօլայը Բրէնս վէ Բրէնսէս թարաֆընտան ըզհարը թէէսսիֆ էյլէմիշ տիր։

Գեր. Տ. Բարթողիմէոս Սրբազան քէնտիսի տախի այնը թէէսսիֆի ըզհար ու պէյանլա Բրէնսէս Սթէֆանինին քէսպը սրհհէթ ու աֆիյէթի Շագդընտա քէնտի վէ քէնտի ճէօմաաթընդն թէմէննիյաթընը Բրէնս վէ Բրէնսէսէ թէպիլիպ էյլէմէյէ հիմմէթ պուլուրմասընը բէճա էյլէմիշ օլմազլա, սէֆիր Պարօն Գալիս՝ պունու նօգթասը նօգթասընա իճրա իտէճէյինի պէյան, վէ Պրուսայը իքինճի տէֆա թէշրիֆինտէ քէնտիսինէ միւսաֆիր օլաճաղընը վատ էյլէմիշ տիր։

Պարօն Գալիս պայգա տէֆատա պէլէտիյէ տաիրէսինի կէօրմիշ օլմազլա, միւշահատ իթտիյէ իչպու ֆէվգէլատէ հաղրըլըգտան տօլայը պէյանը թէճճիւպ իթտիքտէ, միւշարէլէյհ Սրբազան՝ Բրէնս վէ Բրէնսէսի գապուլ իչիւն տէյիլ եալընըզ պէյանը մայիլ պուլունմըշ տը։

Պարօն Գալիս վէ էթրաֆընտա Բրէնսէս Սթէֆանինին վէքիլի գօնթէս՝ տաիրէի պէլէտիյէտէ հաղրլանմըշ օլան Պազարտաքի էմթաան Նէֆիսէյի էեկեան եեկեան մուայէնէ, վէ 30 լիրա պէտէլինտէ հալը, իրէքլի գումաշ վէ սարի գիգըյմէթ էշեա միպայաա իթտիքտէն սօնրա, սաաթ 9 1/2ում բէսմը վատը պիլիյիճա տաիրէի պէլէտիյէտէն չըգմըշլար, վէ Պրուսանդն պէօյիւք չարշըսընը, Ավսթրիա գօնսօլօսընէսին վէ եէշիլ ոլու նման ճէվամիի մէշհուրէյի, Օսման վէ Օրխան սէլաթինը աղանդն թիրպէլէրինի, ըլճալարը վէ սարի չայանը սէյր ու թամաշա եէրլէրի կէզտիքտէն սօնրա, պէօյիւք ալայ իլէ Մուտանեայա միթէվէճճիհէն Պրուսատան հարէքէթ իթմիշլէր տիր։

Եէվմը մէգքիւր ադշամընը Պրուսա տաիրէի պէլէտիյէտէ պէօյիւք հիւքիւմէթ մէմուրլարընտա իքրամէն պիր զիյաֆէթ քէշիտ օլունըպ, պունտա միլլը միխթէլիֆէ բուէսաի բուհանիյէսինտէն եալընըզ էրմէնի մէրքեսասը Գեր. Տ. Բարթուղիմէոս Սրբազան մէտուէն հաղրը պուլունմըշ տը։

ՄԷՔԵԱԹԻՊ

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐ

Շէհրը մէգքիւր մուխպիրիմիզէն մարտ 18 թարիխիլէ պլաղըմըզ պիր մէքթուպ տը։

Մահալլի էրմէնի Գաթօլիք միլլէթասչարարընդն ահվալը իւզէրինէ չէմմիյէ գատար մալիւմաթ իթա իթմէմիշ իսէմ տէ, ճէմաաթը մէգքիւրէ՝ էրմէնի միլլէթի էճզասընտան իտուկինտէն, իչպու մէքթուպմա պնլէրին ահվալը միլլիյէ վէ մանէվիյէրի վէ հրապիյաթը տիրիյէրի իւզէրինէ մալիւմաթ վէրմէյի միհնասիպ ատտ էյլէմիմ։

Ճէմաաթը մէգքիւրէ՝ պուրատա թագրիպէն 130 խանէտէն իպարէթ օլուպ, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ իսմի թահթընտա վէ չիֆթէ քէմէրլի միճէտտէտ պիր քիլիսէյէ վէ պիր տէ գիւքիւր վէ իւնասա մախսուս պիր մէքթէպը իպթիտայէ մայիք տիր քի, մէքթէպը մէգքիւրտէ 150 գատար սիւպեան թահսիլը իլմ ու թէրպիյէ իթմէքտէ տիրլէր։

Մէգքիւր միլլէթասչարարընդմըզ՝ Հասուն վէ Անթիհասուն մէսէլէի մաղիյէսի զէմանընտա իսթիւլը միլլիտէն տօլայը բէք մէշղուլ օլուպ, պիթապ գալընլար իսէ տէ, վուգուաթը մէմքիրէնին 10 սէնէտէն պէրու հիչ պիր էսէրի գալմամըշ տը։

Վագրա ճէմաաթը մէգքիւրէնին մէքթէպլէրի՝ Լուսաւորչական էրմէնիլէրին մէքթէպլէրի կիպի պիր հալը թէէնիտէ իսէ տէ, մէքեաթիպը մէգքիւրէ՝ թէրագդրա մէյիսալ վէ սաքին պիր թարգտա իճրատմուամէլէ իթմէքտէ տիրլէր։ Հըսսիյաթը տիրնիլէրի պէրքէմալ օլմապլա, Գրաբազարը վար տը։ Գունարատան պիրիսի՝ Մխիթարեանց վանքընտան օլուպ, իքթիսապ իթմիշ օլարդը իլմ ու թէրպիյէսի իլէ պէրապէր պաղը էլանէլէ էճնէպիյէտ տախ աշնա տը։ Տիկէր իքի բարաղ տախտաուրէթը մախսուստէ թահսիլ իլմ ու թէրպիյէ իթմիշ օլուպ, վէզաիֆը մուգատտէսէլէրինի լայըգը իլէ իյֆա իթմէքտէ տիրլէր։

Մումաիյէհիւմ բարաղարտան տէօրտիւնճիսի իսէ, պունտան 7-8 սէնէ ագտէմիքի կէօղէրինի պիւսպիթիւն զայլ իթմիշ օլմաղա, քէնտի խանէսինէ չէքիլմիշ վէ հէման քիլիսէճէ հիչ պիր մէմուրիյէթ իյֆա իտէմմէքտէ պուլունմըշ տը։

Էրմէնի Գաթօլիք միլլէթասչարըմըզ միյանընտա միւթէպէր խանէանլար տախ պուլունմագտա տը քի, պունլարը էն մէշհուրը Գաղգեան պիրատէրլէր տիր, վէ Թ. Էֆէնտ գարիունընա մալիւմ օլարդը վէճճէլ, մէգքիւր խանէտան զէվթը միւթէպէրէյի շամիլ օլուպ, պունլարդն էն պէօյիւկի Յովսէփ էֆէնտի տիր։

Մահալլիմիզ Լուսաւորչական էրմէնիլէրինին արքեպիսկոպոսարանը օլտուղը կիպի, Գաթօլիքլէրին տախ արքեպիսկոպոսարանը վար տը։ Ճէմաաթը առաջնորդը պունտան ագտէմ մէրհում Պախթիարեան Յակոբ եպիսկոպոս օլուպ, մուամիլէյհ՝ վուգուաթը մաղիյէնին հինը զուհուրինտէ Տէրսաատէթտէ պուլունմուշ օլմաղա, օնտան պու անէ տէկին քիւրսիի մէգքիւր միւնհալ գալմըշ իսէ տէ, չիմտի ըրիթպէթու Ազարեան Բաթրիգ էֆէնտի հաղրէթլէրի՝ Տիարպէքիրին առաջնորդպրդ գալմամասընը թահթը գարարա ալմըշ, վէ պունդն իճրասը իչիւն մախսուս Տէվրճեան Պետրոս վարդապետի մահալիմիզէ փոգմ իթմիշ տիր։

Մէմուրէն մահալլիմիզէ իգամ գըլընան Տէմիրճեան Պետրոս վարդապետ՝ թարիխտէն 3 վիւն էվվէլ նակէհան պուրայա վիւրուտ իթմիշ վէ էհալի թարաֆընտան իլթիֆաթլէ գապուլ օլունմուշ տը։ Մուամիլէյհ վարդապետ՝ առաջնորդ ինթիխապընտա տաիր թալիմաթը համիլ պուլունմաղլա, միվասէլէթինէ պիր գաչ կիւն սօնրա պիզզաթ էհալինին ահվալը արիզ ու ամիգ թէտգիգ իթմէսի ագէնթանտ, ուսուրը մէմուրէսինի իճրայա թէչէպպիւս իտէճէք տիր։ Մէմուլ իտէրեզքի, մուամիլէյհ վարդապետ՝ հիչ պիր թարաֆտան թէչէքքի օլընմագ պզլան քէնտիսինէ թէվտի վէ ինսալէ օլունան պիր վիճակընդն պագի ասայիշը հալ խուսուսընտա միւքելլէֆ օրտուղու վագիֆէր մուդարատէսէնինի պիրա գուսուրեֆա վէ ինսաֆ։

Միւթէվէֆա գարտինալ Հասունդն վէֆաթը հարատար էսէֆէնկիլինի կագէթարարդն խապէր վերմէսը իւզէրինէ մուրատ էֆենտի կէչէն բարար գիմնիս էրմէնի Գաթօղիք միլլէթ տաղարըմըզ՝ Գաղգեան ըհթիյարը միլլէթ տաղարարմըզ՝ Գաղգեան ինանճ չիւն Ս. Լուսաւորիչ քիլիսէսինտէ մախսուս տուվալար օգուտուլար։ Օ սապահ էրքէն քիլիսէ այինի պաշլանըպ, սիյահլար իչինէ ալընմըշ օլան եպիսկոպոսլըգ թաճը վէ ասասը քիլիսէյինին պիր եէրինտէ եէրլէշտիրիլմիշ իսի։

Իչպու մաթէմ գիմնէթինտէ հաղրը պուլունմագ իւզրէ, ումում Գաթօլիք ճէօմաաթլարդն զէվթը միւթէպէրէ վէ միւթէհայիգանը տավէթ օլունմըշ իսի։ Սապահ սաաթ 1 պուչուգտա էվէլերշէնլիկեան Գրիգոր վարդապետ՝ Գուստասը Շերիֆի թագտիս իթմիշ, վէ խիթամընտա միւթէվէֆաի միւշարէլէյհին իսթիրահաթը բուհը իչիւն մախսուս տուվալար օգուտուլուշ տը։ Խիթամը այինտէ մուամիլէյհիւմ զէվթը միւթէպէրէ՝ Գաղգեան Յովսէփ էֆէնդն բիյառէթի թահթընտա օլարագ Առաջնորդարանա կիրիպ-բարաղարա բասիմէի թաազիյէթի իյֆա իթմիշլէր, վէ օրատա եէնիտէն տուվալար օգունուպ, իչպու մաթէմ գիմնէթինէ խիթամ վէրիլմիշ տիր։

...

Թ. Էֆէնտ. — Մէվսուգէն խապէր ալաղրդմիզա կէօրէ, Տիարպէքիր առաջնորդլըրընա, կէրէք Տէրսաատէթտէ պուլընան Տիարպէքիրլիլէր վէ կէրէք Տիարպէքիր էրմէնի Գաթօլիք ճէմաաթը՝ շէհրը մէգքիւրտէ Առաջնորդ վէքիլի պուլունան Զէյնէպեան Անդրէաս վարդապետի ինթիխապ իտէճէքլէր իմիշ։

Իչպու ինթիխապլարընտան տօլայը Տիարպէքիրլիլէրի թէպրիք իտէրիզ, չինքի բուհանիի մուամիլէյհ պիհաագդն չայէսթէ տիր։

ԷՍԻԱԸ ՊԱՊԱ ԹՕՄ

ՄԻԻԷԼԻՖԻ

ՔԵՐՈՎԲԻ ԼԻՄՕՆՃԵԱՆ

Բ.

ՊԱՊԱ ԹՕՄ ՎԷ ՃԷՆԱԶԷ

(2005 ՆԷՍԹԷՐՕՎԱ ԹԷՎՄ)

Յօդթօր, Պապա Թօմուն եէրէ տէվրիլէճէյինի կէօրէրէք անը գուճագլաաը։

—Ֆագաթ նէ՞ վար տը, Մըսթը՛ր Թօմ, նէ՞ վար տը. Ալլահ աշգընա օլսուն սէօյլէյին։

—Էօլէճէ՛ք տիր, յօգթօ՛ր, անլատընը՞ պ մը, էօլէճէք տիր. ճէլզգտան, պաշընը թաշլարա չարբաղագ էօլէճէք տիր. վէ պէն քէնտի իմտատընա եէթիշէմէյճէյիմ։

—Քի՞մ էօլէճէք տիր, Մըսթը՛ր Թօմ. ճէլզգտան քի՞մ էօլէճէք տիր...

—Իչթէ օ, պէնիմ նաղլըմ, պէնիմ ճիկէրբարէմ էօլէճէք տիր, տէտի Պապա Թօմ Պէտթրիսին ըէսմինի էօրթէն չարշափը պիր թարաֆա չէքէրէք, վէ բարմաղը իլէ օլ տիկէր ըէսիմի յօգթօրա կէօսթէրէրէք, վէ քէնտիսի տէ յօգթօր Գիլմանընը գուճաղրնատա պայըլարագ...։

Գ.

ՀԱՅՏՈՒՏ ՍԻՄՕ

Պապա Թօմ յօսթումուզուն, յօգթօր Գիլմանընը գուճաղընտա պայըլմըշ օլտուղու տագըգայա տէկին նազէ իթմէք իմթիյազընա մալիք պուլունտուղումուզ վուգուաթլարընն տալը իւզէրինէ միւմքին մէրթէպէ ըլըգ վէրէճէք մալիւմաթլար իչիւն, պիզզարուր 14—15 սէնէ կէրիլէրէ կիթմէյէ մէճալուր պուլունմագտայըզ։

Իհթիմալ տը քի, հիքեայէմիզի եանլըշ թարաֆտան պաշլամըշ օլտըրըմըզ եիւզիւմիւզէ վուրուլաճագ տը. վէ սօնրատան 14—15 սէնէ կէրիլէրէ կիթմէյէ միւհթաճ օլմագտան իսէ, էվվէլինտէն 14—15 սէնէ իլէրուսինտէն պաշլամամըշ օլմամըզ, ագիմ պիր խաթա ատտ իտիլճէք տիր։

Ֆագաթ հէր սանաթընն պիր սրրը վար տը։

Էն պէօյիւք հիքեայէնիւմիւլէր տախ, խաթա զանն օլուանան պու եօլտա ֆոսսոսելը իթմիշլէր տիր։

Պու ֆոսսոսը տախ, հիքեայէ սանաթքեարլարընն սրրը տը։

Իմտի, գարիուանը քիրամըմըզընն, խանամըզը սֆիվ նազարը իլէ պրագմայա թէնէզգիւլ պուլունմալարընը բէճա իտէրէք, մատամ քի պիգիմ իլէ պիրլիքտէ պիր քէրրէ եօլա չըգմըշ պուլունտուլար, արթըգ երնէ պիգիմէ պէրապէր, 14—15 սէնէ կէրիլէրէ կիթմէքլիկէ թէէհամիւլ իյլէմէլերինի իմթիմաս իսէրիպ։

Ինկիլիթերրա թարիխինէ աշնա օլանլար, գրալ Իքինճի Ճօրճ հաղրէթլէրի տէվրինտէ, Սթիւարթ գրալ Փամիլեասընտան օլուպ, Ֆրանսատա նէֆիպ պուլունան պիր գաթը, Ինկիլիթերրա թարիխնա օթուրմագ հուգուգու քէնտիսինէ այիա օլմասը իտատասընտա պուլունմուշ, վէ իքիտէ պիրտէ, սիլահ գուվվէթի իլէ թարիխը մէգքիւրը զայէթ իմէք թէհրիպէսինէ գալգըմըզ օլտուղունու պիլիրէր։

Պու զաթ, կէրէք Ինկիլիթերրատա վէ կէրէք Սգովտատա պուլունան պագը տօսթլարընա կիւվէնէրէք, 1715 սէնէսինտէ, Ֆրանսա հիւքիւմէթինին տէ թէչվիգի իլէ Ֆրանսատան եօլա չըգտը, վէ մայէթինտէ եալընըզ ալթը քիչի պուլունտուղու հալտէ, սէնէի մէգալուրէ դեկտեմբերինին 22սինտէ, ըՍգովտիա մէմալիքինին Բիթըրհէտ նամ լիմանընտա գարաեա չըգտը։

Ֆագաթ էվվէլինտէն քէնտիսի իլէ մէքթուպլաշըլ ճէսարէթ վէրէն ըՍգովտիալը վէ Ինկիլիզ տօսթլարը քէնտիսի իլէ պիրլէշէրէք սիլահա տավրանմայա ճէսարէթ իտէմէտիբլէրինտէն, «Շըվալիէ տը Սէն Ժօրժ», 1716 սէնէսի փեարվարընդն Ադինտ, կիւճ հալ իլէ քէնտիսինի պիր քիչիւք կէմիյէ ատըլ, թէբրարէն Ֆրանսայա սավուշտու։

Գարնուբրթ, Ուիարինկթընը, վէ Նէյրն Լօրալար մուհաքէմէյէ չէքիլիպ գաթէ հիւքմ, Ֆագաթ սօնրատան ամֆվ պուլրուլտուլար։

Ֆօրսթըր վէ տիկէրլէրի ֆիրար իթտիլէր, Տէրուէնթուսթը վէ Քէնմիւր, Լօնտրա գուլէսինտէ գաթլ իտիլտիլէր։

Սակր 22 նէֆէր մահքիմլէր տախի, Բրէսթընտա, Ուիկանտա, վէ Մանչէսթրրա, վէ պագըլարը տախի Լօնտրատա ասրլտըլար. 1000 նէֆէր սաիր մահքիմլէր տէ, քէնտի բէնտալարը իւզէրինէ Ամէրիգայա սիւրիւն օլունտուլար։

Ինչէ պու օլտու Ինկիլիթերրա թախթընա քէնտիսինի վարիսը չէրի ատտ իտէն «Շըվալիէ տը Սէն Ժօրժ»ուն մէգքիւր սէրկիւզէյթի նէթիճէսի։

Ընդաթը ճիվարընտա պուլունան ճէպել սիլսիլէսի էթէյինտէ զայէթ տիլտէր վէ միւթահէյմ վէ Ինկիլիզ լորալարընա մախսուս չէքլտէ պիր գալէճագդ պուլունուպ, մահալը մէգդուր, Պիրինճի Ժօրժ գրալն սէլէֆիլէրի թարաֆընտան, Ինկիլիթերրա տէվէթինէ պէօյիւք խըտմէթլէր իպրաղ իթմիշ օլան Ալէքսանիալը գօնթ տը Վայն սիլսիլէսինէ իհտա օլունմուշ, վէ պու սիլսիլէյին սօն ադամը պուլունան Թէօսալտ Գօնթ տը Վայն հէնուզ 22 եաշընտա օլտուղու հալտէ, քիպար ֆամիլեատան Ֆագաթ էօքսիզ գալմըշ զայէթ տիպէր պիր գըզ իլէ էվէնմիշ իսի։

Միւսմայիլէյհ գօնթ, ադամը իզտիվաճընտան պիր սէնէ սօնրա, պիր ինկիլիզ Ֆըրգաթինի իլէ Մարըզ մէմալիքինին Թանճէր չէհրինէ կիտիպ, պագը Ինկիլիզ պահրիյէ զապթանը իլէ չէհրին չարշընընը տօպչմագտա իքէն, նակէհան գարշըսընա պիր տէլիգանլը չըգըպ մէրգումուն աեագլարընա գաբանտը, վէ քէնտիսինին պիր Ինկիլիզ օլուպ Ֆագաթ գուրսանլար էլինէ էսիր տուշմիշ վէ ինսան թէհամմիլինին խարիճինտէ իչքէնճէլէր չէքմէք իւզրէ, մերհամէթսիզ պիր էսիրճիկէ սաթըլմըշ օլտուղունան, էկէր քէնտիսինի գուրթարմազլար իսէ, նէֆսինի թէլէֆ իտէճէյինի ազլայարագ պէյան իթմէքտէ իսի։

Տէրիգանլընն քիւլ բէնկի քէսպ իթմիշ օլան ճէմալի, սրթըգ պիր գուրուտերի վէ քէմիք տէրճէսինէ վարմըշ օլան զայիֆիկի, վէ իֆքատէսինի լայըգը սուրէթտէ անլաթաճագ գատար պիլէ թագաթը գալմամըշ պուլունմասը,

ՊՐՈՒՍԱ

Շէհրը մէզբիւր մուխիրիմիպէն ապրիլ 14 Թարիխիւէ ալտըրմըշ պիր մէքթուպ տըր։

Տէվլէթը Օսմանիէներն պիրինճի բայրախթը օլան Պրուսա շէհրի Քէչիշ տաղընը էթէլինտէ պինա օլունմակ օլուպ, պիր յոգ մէրմէրէտար աղաճլար վէ օրմանլար վէ սօուգ վէ սըճագ սուլարը պուլունմակտա տըր։ Իշպու շէհր 10 000ի միւթէճավուզ խանէյի չամիվ օլուպ, մրգտարը մէզբիւրը 1200ի էրմէնի խանէլերի տիր։ Նէֆսը չէհրտէ սէնաթ, թիճարէթ վէ իմէք ֆապրիգալարը էրմէնիլէր եէտինտէ պուլունմակտա տըր։ Շէհրին սօգալարը զայէթ թէֆիզ օլուպ, արապալար քէմալը սուհուլէթլէ միւրուր ու ուպրը իտէպիլիրլեր։ Պրուսա շէհրինտէ 100 գատար Գաթօլիք էրմէնի վէ 50 գատար Բրօթէսթան էրմէնի վէ 800 Ռում վէ 500 եահուտի խանէլերի պուլունուպ, մապազըր իսլամ էվլերի տիր։ Պրուսատան Մուտանիայա վէ օրատան էկմէլիկէ վասի պիր ճատտէ ինչա օլունմըշ տըր։

Նէֆսը Պրուսատա 10 գատար թապիպ պուլունըպ, պունլարտան 2սի էրմէնի միլլէթինէ մէնսուպ Վանքեան Պետրոս վէ Պասեան Յովհաննէս էֆէնտիլէր տիր։

Պրուսատա Տէրսատէթ չարշըսը կիպի պիր մունթազամ չարշը մէվճուտ օլուպ, գրսմը ազէմի էրմէնիլէր եէտինտէ տիր։ Վասի պաղչէլէր վէ օվալարտան պաշգա, չէհրտէն եարըմ սաաթ ուզագտա կիւզել մէվգիւի գաբլըճալար պուլունըպ, պունլարա երգանմագ վէ էմրաղը միւթէնէվիատան խէլաս օլմագ իչուն հէր թարաֆտան պինլէրճէ քէսան միւրաճաաթ իտէրլեր։ Մէզքիւր գաբլըճալար միյանընտա պինաճա մէշհուր օլանլար՝ Էսքի վէ Եէնի վէ Քիւքիւրթլի վէ սաիր գաբլըճալարը օլուպ, պունլարըն սուլարը՝ ալէլ ումում քիւքիւրթ վէ չէլիքլի տիրլեր։

Պրուսա՝ քէնտի զայէթ կիւզել մէվգիսի, միւթէատտիտ գաբլըճալարը վէ թապիի ճէրէյան իտէն զանի սուլարը իլէ մէշհուր պիր շէհր տիր։ Էպնիյէի աթիգասը միյանընտա Շարգըն Էպնիյէճէ օլան տարաթ ու իհթիչամընը թասվիր իտէն եէշիլ ճամի՝ զայէթ մէշհուր տըր։ Մէզքիւր ճամի թագրիպա 400 սէնէ ազատմ սէլթինը Օսմանիյանըն պէշինճի Սուլթանը օլան Զէլէպի Սուլթան նամը իլէ մէշհուր Պիրինճի Սուլթան Մէհէմմէտ թարաֆընտան եիւքսէք պիր մէվգիտէ պինա իտիմիշ տիր։ Իշպու պինա՝ ֆաղֆուրի թաշլարա վէ կիւզել օմալար իլէ ինչա իտիմիշ օլուպ, տէրունինտէ սուլթանլար վէ սէրայ գատընլարը իչիւն ալթուն եալտըզը ֆաղֆուրիտէն եարըմշ մահալը մախսուսլար վար տըր։ Ճամիի մէզքիւրը թա օրթասընտա պէրրադ պիր սու իլէ տօլու պիր հավուզ մէվճուտտըր։ Իշպու ճամի գուրպինտէ Պիրինճի Սուլթան Մէհէմմէտին թիւրպէսի վար տըր։

Պունտան սոնրա կէլիր Ուլը ճամի տէնիլէն մէշհուր վէ վասիճամի քի, պունուն 25 ատէտ գուպպէսի վար տըր։ Վէ տէօրթ թարաֆընտա թիւրքճէ եազըլար իլէ լէվհալար մէվճուտ տըր։ Ճամիի մէզքիւրըն տէրունինտէ սուլը տաիմ իլէ ճէրէյան օլան միւքէլլէֆ պիր հավուզ մէվճուտ տըր։ Իշպու ճամիտէ տախի սուլթանլարա սարայ գատընլարը իչիւն մահալը մախսուսլար ինչա օլունմուշ տըր։

Քէզալիք Հիսար տէնիլէն թէբէ իւզէրինտէ ինչա օլունմուշ օլան իքի մունթազամ թիւրպէ տախի մէշհուր տըրլար։ Պունլարըն պիրինտէ, սէլթինը Օսմանիյանըն պիրինճիսի Սուլթան Օսմանը Էվվէլը վէ տիկէրինտէ անըն մախտումը վէ սէլթինը Օսմանհանընն իքինճիսի Սուլթան Օրխան տէֆն օլունմուշլար տըր։

Ճէննէթմէքեան Սուլթան Ապտիւլ Ազիզ Խան՝ 21 սէնէ մուգատտէմ Պրուսայը թէշրիֆինտէ, մէզքիւր թիւրպէլէրի զիյարէթ իտէրէք, «Օսմանիյէ» նամ նիշանը զիշանը իհտաս պույուրմուշ։ Վէ իլք Օսմանիյէ նիշանընը քէնտի էլի իլէ Սուլթան Օսմանընն մէպարը իւզէրինէ թաալիգ էյլէմիշ տիր։

Միւճէվհէր թաշլար իլէ միւզէյէն (մուրասսա) օլան մէզքիւր նիշան՝ էլան մագպէրէսի մէզքիւրէ իւզէրինտէ տուրմագտա տըր։ Բատիշահ մէզարլարընընն գարշըսընտա քէնտի էվլատ վէ հարեմլէրինին մէզարլարը մէվճուտ տըր։

(Տէվամ)

ՐԷՍՄԻ

ԳՕԼԷՐԱ

Տաէրէ Ռոմոռը Սըհհէյէտն

Ճէզայիրը Պահրը Սէֆիտտէ պիր թէհաֆֆուզխանէսին թէշքիի իրատէի Սէնիյէի ճէնապը Շէհրինշահի իգթիզամ ճէլիլինտէն օլարագ, սըհհիյէ գօմիսէրլիկի ճանիպինտէն պէր մուճիպը իրատէի Սէնիյէ, Էվվէլճէ ինթիսապ վէ թային օլունմուշ օլան Լէրօս ատասը մէվգրի թէհաֆֆուզ իթթիխաղընա էլվերիշլի կէօրիւնմիշ օլըրընտան, ատտի մէզքիւրտէ վէ եախօտ ինթիսապ օլունաճագ տիկէր միւնասիպ պիր ատատա եաբըլաճագ թէհաֆֆուզ հէքեայէսինին նէ տէրեճէտէ տօղրու օլտուղունու աշիքար իսպաթ իթմէքտէ իտիլէր։

Էլ հասբլ, մէրգում տէլիգանը, քէնտի քէնտիսինի թէլէֆ իթմէսէ պիլէճէ, պիր գաչ այատան զիյատէ եաշաեալիմէսի գասիլիպ կէօրիւնմէքտէ իտի։

Թէօպալտ, պիշարէ էսիրին հալինտէն օլ տէրեճէյէ միւթէասիր օլտուքի, չօճուգ կիպի աղամաեա պաշամասընա չօգ պիր շէյ գալմատը։

Պու հէնկեամատէ, էսիրճի, օն իքի նէֆէր բիւր սիլահ ատէմէր իլէ իսաթէ եէթիշիպ, տէլիգանլընընն պօյնունտան թուսթը։

Գուվվէի ճէպրիյէ իլէ պու սէֆիլ էսիրի քէնտի սահիպլինին էլինտէն գուրթարմագ, ֆիքրտէն պիլէ կէչիրիլմէճէք պիր շէյ տէյիլ իտի։

Խտի, գուվվէի նագտիյէյէ միւրաճաաթ օլունտու։

Թէօպալտ Գօնթ տը Վայն, ասլա էվվէլինտէն թանըմատըզը վէ խմինի պիլէ պիլմէտիյի սէֆիլ տէլիգանլըյը, հէման օ հէնկեամատ գուրթարըպ ազատ իթմէք իչիւն, էսիրճիյէ իքի եիւզ ատէտ Ինկիլիզ լիրասը թէէտիյէ իթտի։

Թէօպալտ կէնճ պիր երլան գուրթարմըշ իտի . . .։

Թէքբարէն Քըրգաթինէ ավտէթ իտիլիպ, կէնճ էսիրէ պիր մըգտար թատամ վէ շարապ վէրիլտիքտէն, վէ պիր ազ գուվվէթի եէրինէ կէթիրիլտիքտէն սոնրա, մէրգում, գօմանտանընն գամարասընա չըզրըլաբ։

Գօնթ տը Վայն, վէ պիր իքի նէֆէր զապթան տախի, գօմանտանընն եանընտա պուլունմագտա իտիլէր։

Էսիրլիքտէն գուրթարըլմըշ օլան կէնճ ատէտ իչէրի կիրտիյինտէ, քէնտիսինէ պիր սանտալիէ վէրիլիպ օթուրթտուրուլտու, վէ Գօնթ տը Վայն իլէ մէրգում պէյնինտէ, չու աթիտէքի գըսսա սիւվալ ճէվապ վագը օլտը։

—Խմին նէ՞ տիր, տէլիգանը՝ հէմչէհրիմ։

—Խմիմ Սիմս տիր։

—Նէ՞րէլիսին։

—Ինկիլթէրրանընն Ուայթ ատասը սէքէնէսինտէնիմ։

—Էսիրլիսին ուզուն միւտտէթտէն պէրո՞ւ մը տըր։

—Թամ սէքիզ այ տըր։

—Զէվալը հէմչէհրիմ, պու գատար գըսսա պիր միւտտէթ զարֆընտա չու տէհչէթլի հալէ իլգա օլմագ իչիւն, նէ՞ իչէքնճէլէր չէքմիվ օլմալըսընը։

(Տէվամ)

Սէլանիք վիլայէթինտէ վագը Սէրէզտէ վիճուհտէն պիր իսլամըն խանէսինէ կէճէլէյին 7 քիչի կիրիպ, մումախիլէյհ իլէ զէվճէսինի վէ խըզմէթքեար գըզը պօղազլամըշ, վէ եալընըզ մէմէտէ օլան չօճուղընը պէրհայաթ պրագմըշլար տըր։ Պունլարըն ֆիզանլարընը իչիտէն գօմշուլար՝ չուպհէլէնէրէք բօլիսէ խապէր վէրիպ, խանէյին գաբուսը աչըլտգտա, մէյտանտա, 3 ճէնազէ վէ անասընն մէմէսի իւզէրինտէ պուլունան չօճուղընը եիւղիւ վէ կէօզիւ անասընընն պօղազընտան ագան գան իլէ միւէյմնա պուլունմուշ տըր։

Շիւպհէ իւզէրինէ Իսլամտան պաղը հաշարիլէր էյէ կէչիրիլիպ, պունլարտան իքիսինին բապուճլարընտա գան ալամէթլէրի կէօրիւմէքլէ թահթը խաթինթագա ալընտրգլարընտան, պունլար ճինայէթլէրինի վէ ըէֆիգլէրինի իգրար իլէ, պու ճինայէթի 50 լիրա իճրէթ մուգապիլինտէ մագթուլլարընն տամատ վէ գըզընն թէշվիգի իլէ իրթիքապ իթմիշ օլտուգլարընը իթիրաֆ վէ պէյան էյլէտիքլէրինտէն, տամատը իլէ գըզը տախի ախշ ուկիրիթթ օլունմուշլար տըր։

—

Եազդարանը իսկէլէսինտէ պուլունան պիր մավունանընն սահիպի Նուրի նամ շախս՝ էվվէլքի կէճէ մավունանընն գամարասընտա վարբոր քէօմիւրիւ իլէ պիր մանկալ եագբպ եաթմըշ օլտուղընտան, քէօմիւր պաշընա վուրարագ թէլէֆ օլմուշ, վէ եանընտա պուլունան պիր բէֆիգի տախի թէհրիքէլի սուրէթտէ խասթալանմըշ տըր։

—

Ֆիլիպէ Բուս ժէնէրալ գօնսօլոսը Մ. Սօրօքինէ, Բուսիա Զարը թարաֆընտան Սէնթ Ան նիշանընն իքինճի բրիթպէսի իթա օլունմուշ տըր։

—

Լամպօ իսմինտէ 40 եաշընտա պիր Բոմ՝ զարուրէթինտէն նաչի էվվէլքի կիւն Պալբգը գուրպինտէ պիր թարատա քէնտի քէնտիսինի բէվօլվէր իլէ վուրմուշ իսէ տէ, վէֆաթ իթմէյիպ, բօլիս թարաֆընտան գալտրբըմըշ տըր։

—

Ժանտարմա վէ բօլիս էֆրատընա տիւնքի կիւն 1300 սէնէսի մարտ մաայաթը իթա գէլընմըշ տըր։

—

Լտիրնէտէն իշար օլունտուղընա կէօրէ, Հասան պէյ նամընտա պիր Քիւրտ՝ պաշընտա 40 քիչի գատար պուլունտըզը հալտէ, կէչէնտէ էտիրնէտէ միրիվա Շիւքրի բաշանըն չիվիլկինէ պիլհիւճում, մահսուլաթը պիր գըսմընը եագմըշ օլտըզը կիպի, պու կիւնէրտէ երնէ մէզքիւր չիվիլկէ հիւճումիտէրէք, իլք տէֆտիրթէչտէն մասուն գալմըշ օլան քեաֆֆէի մահսուլաթը տախի իհրագ իթմիշ տիր։

Ցախիլիյէ նէզարէթի՝ մէրգում ճանինին թէվգիֆի իչիւն էտիրնէ վիլայէթինէ եվամիրը չէտիտէ իրսալ էյլէմիշ տիր։

—

Սէրթապիպը հագրէթը Շէհրիյարի Մավրօեէնի բաշա հագրէթլէրի՝ բազար էրթէսի կիւնիւ թահթը հըմայիլի հագրէթը բատիշահտէ պուլունան Համիտիյէ նամ թիճարէթ մէքթէպինէ պիլազիմ, տէրսխանէլէրի զիյարէթ իլէ միւթէլիֆ տէրսլէրտէ հաշը պուլունուպ, մէքթէպին հիւսնիւ իտարէ վէ ինթիզամընտան ֆէվգէլղայէ մէմնունն օլմուշ տըր։

—

Ախիրէն Լօնտրատա էսկի պիր մէլխանէտէն հարիգ զուհուր իտէրէք, աթէշ էթրաֆ խանէլէրէ սիրայէթ իթմիշ, վէ մէզքիւր խանէլէրտէն 4 գատըն ֆիրար իտէմէյիպ, աթէշտէ եանմըշլար տըր։

—

Բէթէրսպուրկտան իշար օլունտուղընա կէօրէ, շէհրը մէզքիւրտէ զայէթ զէնկին պիր թիճարատ՝ օտասընտա էօլմիշ պուլունմուշ տըր։ Մէրգումըն զէհրիլէնմիշ օլտըզը թըպպէն թէհազգուզ իթմիշ օլմաղլա, պու ճինայէթէ նիհիլիսթէր թարաֆընտան ճիւրաթ օլունտըզը զանն օլունույօր։

—

Մէարիֆ նէզարէթինճէ տէրտէսթ օլան իսլահաթ ճիւմիսինտէն օլարագ թաշրալարտա 90 ատէտ մէքթէպը իտատի քիչատ օլունճագ իսմիշ։

—

Ռումէլի ժանտարմա միւֆէթթիչի ժէնէրալ Պօրթվիչ (Մահիր բաշա)՝ չըգան ճումա ագշամը մէէզունէն շէհրիմիզէ միւվասէլէթ իթմիշ տիր։ Մումախիէյհ՝ ագտը իղտիմաճ իթմէք իւզրէ Ռուսիայա կիտէճէք տիր։

—

Էվվէլքի կիւն Իթալիա սէֆիրինտէն մատտա պիլ ճիւմէ սիւֆերաի էճենէպիյէ Պապը Ալիյէ կիտէրէք, խարիճիյէ նազըրը Ասիմ բաշա հագրէթլէրի իլէ միւլադաթ իթմիշլեր տիր։

Տիւն տախի Իթալիա, Ավսթրիա վէ Ռուսիա սէֆարէթլէրի պաշ թէրճէմանլարը իլէ Ինկիլթէրրա սէֆարէթինին իքինճի թէրճէմանը Պապը Ալիյէ պիլազիմէ, նազըրը միւշարէյհէ վէ միւսթէշարը Ցատեան Յարութիւն էֆէնտի հազարաթը իլէ կէօրիւշիւլլեր տիր։

—

Սուրիա վալիսի Ահմէտ Համտի բաշա հագրէթլէրի՝ Պէյրութտան Ռէֆիս վաբօրը Հիւմայունընա բաքիպէն թարապլուսը Շամա ազիմէթ, վէ արապա եօլը գումբանիասընն Համա վէ Թարապլուսա տօղրու թէվիյէ իթմիշ օլտըզը ամէլիյաթը մուայէնէ, վէ օլ պապտէ պէյանը մէմնունիյէթ իթտիքտէն սոնրա թարապլուսա ավտէթ պույուրմուշ, վէ լիվանընն ումումը ու խուսուսաթընը թէտգիգ իլէ մէշղուլ օլմուշ տըր։

—

Ցիւնքի կիւն Սիրքէճի իսքէլէսի ճիվարընտա իզմիր օթէլինտէ պուլունան պիր Զէրքէս՝ պիրտէն պիրէ չըլտըրարագ էթրաֆա սալմայա պաշլամըշ իսէ տէ, օթէլճի պիր թագրիպ պէրինտէքի տապանճա վէ գամասընը ալապիլմիշ օլտուղընտան, մէճնունը մէրգումըն եէտինտէն պիր գաղա չըգմագսըզրն բօլիս թարաֆընտան թութուլարագ կէօթիւրիլմիշ տիր։

—

Սուտան Մէհտիսի՝ Սուտանտա պուլունան պիճիմէ բուէսաի ասքէրիյէվէ միւքիյէյէ վէ չէլիլէրէ պիր թահրիրաթը ումումիյէ կէճնտէրէք, քէնտի վաթանլարընա հիւճում իտէն Ինկիլիզլէրէ հէր նէ սուրէթէ օլուր իսէ օլսուն մուավէնէթ վէ անլէրին էմրինէ իթաաթ իտէնլէրին Միսլիման ալրլմայաճագլարընը վէ ասլա ճէննէթէ կիրմէյէճէքլէրինի վէ եագընտա բէք չէտտա պիր էօլիմէ էճել բէնէյէսինէ տուշէճէքլէրինի պէեան իթմիշ տիր։

պուլան մուհարէպէլէրինտէ զայպ իթտիքլէրի մէվգրը էլտէ իթմէք իչիւն Մըսրը ասաքիրի իլէ մուհարէպէ իթմէեէ սապըրսըզլըգ կէօսթէրիյօրլար։

* * *

Ինկիլթէրրանընն Գըրմզը տէնիզտէ պուլունան տոնանմասընընն պաշ գօմանտանը ամիրալ Հիուէթ՝ մայէթինտէ 15 սիւարի վէ 550 նէֆէրաթը ասքէրիյէ վէ 40 տէվվէ վէ 240 դաթրը պուլունտըզը հալտէ, ալաֆր. ապրիլին 13-իւնտէ Հապէշիսթանընն Ալուլա նամ մահալլինէ մուվասէլէթ իտէրէք, Հապէշ գրալընընն վիւքէլա վէ մէմուրիյնի թարաֆընտան քէմալը իլթիֆաթլա խթիգպալ վէ գապուլ օլունմուշ տըր։

* * *

Ինկիլթէրրա մէճլիսը մէպուսանընընն ապրիլ 21ինճի կիւնքի իճթիմաընտա բէյսը վիքէլա Մ. Գլատսթօն՝ պիր խայլը սիւալլերէ ճէվապէն, ժէնէրալ Կօրտօնընն Սըր Սամուէլ Պէյգրրա եազտըզը թէլէկրաֆընն, Գահիրէտէքի Ինկիլիզ բօլիթիգա մէմուրը Սըր Պէրինկ թարաֆընտան թաստիգ օլընտըզընը՝ վէ Շէնտիյէ կիտէն եօլլարընն ասի գապիլէրը թարաֆընտան գաթ իտիլմիշ օլտուղընը, վէ Պէրպէրին հէնուզ մուհասէրէ իտիլմէյիպ, լաքին պու պապտէ գօրգուլար մէվճուտ օլտուղընը, վէ Խարթում կէլինճէ՝ ժէնէրալ Կօրտօնընն, պու շէհրին ասի գապիլէրը թարաֆընտան մուհասէրէ իտիլտիկինի վէ ֆագաթ պօլ պօլ էրզագ վէ եէյճէճէք պուլունտուղընը պիլտիրտիկինի պէյան իթմիշ տիր։

* * *

Լօրտլար մէճլիսինտէ խարիճիյէ նազրը լօրտ Կրանվիլ՝ ազատէն լօրտ Գարնարվօնա ճէվապէն, Կօրտօն բաշանընն էմնիյէթը չախսիյէի հագգընտա հիչ պիր գօրգու օվմատըզընը վէ Խարթում շէհրինին թէհլիքէտտէ պուլունմատըզընը, վէ շէհրը մէզքիւրտէ 3 այլըգ էրզագ պուլունուպ, տրապալարընն իսէ պիր միւսթահքէմ շէհիր իւզէրինէ հիւճիւմ իթմէքտէն տախմա իսթինքաֆ իթտիքլէրի հէրքէսին մալիւմի օլտուղունու պէյան իթմիշ իսէ տէ, խիլաֆկիրանտէն Մարգի տը Սալիզպըրի՝ պու մէսէլէտէ Ինկիլթէրրանընն նամուսը բայմալ իտիլմէքտէ օլտուղընը պիլպէյան, Ինկիլիզ գապտինէթսընընն թավր ու հարէքէթինի սուրէթը չէտիտէտ մուախէզէ վէ թէզրիֆ էյլէմիշ տիր։

* * *

Սուտան Մէհտիսի՝ Սուտանտա պուլունան պիճիմէ բուէսաի ասքէրիյէվէ միւքիյէյէ վէ չէլիլէրէ պիր թահրիրաթը ումումիյէ կէճնտէրէք, քէնտի վաթանլարընա հիւճում իտէն Ինկիլիզլէրէ հէր նէ սուրէթէ օլուր իսէ օլսուն մուավէնէթ վէ անլէրին էմրինէ մուավէնէթ վէ անլէրին էմրինէ իթաաթ իտէնլէրին Միսլիման ալրլմայաճագլարընը վէ ասլա ճէննէթէ կիրմէյէճէքլէրինի վէ եագընտա բէք չէտտա պիր էօլիմէ էճել բէնէյէսինէ տուշէճէքլէրինի պէեան իթմիշ տիր։

ՄԻԻԹԼԻՖԷՐԻԴԱ

Վօլօսատան եազըլան պիր մէքթուպընն պէյանընա կէօրէ, Թէսալիատա մուդիմ Իսլամլար հիճրէթտէ պէրտէվամ օլուպ, Թէսալիա դրթասը՝ Եունանիսթանա թէրք օլունտըզը էմնատա 45—50 պին նուֆուս Միսլիմանը հավի իքէն, չիմտի 1500—2000 նուֆուս էհալիի Իսլամիյէ մէվճուտ օլուպ, պունլար տախի հիճրէթ հաղըրլանմըշլար իմիշ։

Մէքթուպը մէզքիւրընն պէյանընա կէօրէ, հիճրէթը մէզքիւրէյէ մուգապիլ, չու արալըգ թիւրքիանընն միխթէրիճ մահալլերինտէն Եունանիսթանա խրիսթիան մուհաճիրլէր վիւրուտ էյլէմէքտէ իմիշ։

—

Սուրիա վիլայէթինտէ վագը Ամմարայա ախիրէն ֆընտրգ պէօյիւքլիւլիւնտէ տօղու եաղըպ, 20 տագիգա զարֆընտա սօգագլար վէ տամլար իքի բարմագ եիւքսէքլիյինտէ տօղու իլէ տօղմուշ տըր։

—

Պուգրէշտէն պիր Վիէննա կազէթասընա իշար օլունտըզընա կէօրէ, Ավսթրիա վէլիի ահտը Արշիտուգ Ռօտոլֆ՝ ախիրէն Պուքրէշէ վուգու պուլան սէլահաթը միւնասէպէթիյլէ, Ռումանիա բիյատէ ասքէրինին պիրինճի աղայընա ֆախրի միրալայ նասպ ու թային օլունաճագ իմիշ։

—

Իթալիա սէֆիրի Գօնթ Գօրթի թարաֆընտան ախիրէն Պապը Ալիյէ թագտիմ օլունան պիր նոթատա ջօրնալը մատէնի իմթիյազընը համիլ օլան պագը Իթալիանլար իլէ հիւքիւմէթը Սէնիյէ պէյնինտէ մէվճուտ օլան իխթիլաֆընը պիր ան էվվէլ թէսվիյէսի լիւզումը իխթար վէ թավսիյէ օլունմուշ տըր։

—

Օսմանիք վիլայէթինտէ վագը Սէրէզտէ վիճուհտէն պիր իսլամըն խանէսինէ կէճէլէյին 7 քիչի կիրիպ, մումախիլէյհ իլէ զէվճէսինի վէ խըզմէթքեար գըզը պօղազլամըշ, վէ եալընըզ մէմէտէ օլան չօճուղընը պէրհայաթ պրագմըշլար տըր։ Պունլարըն ֆիզանլարընը իչիտէն գօմշուլար՝ չուպհէլէնէրէք բօլիսէ խապէր վէրիպ, խանէյին գաբուսը աչըլտգտա, մէյտանտա, 3 ճէնազէ վէ անասընն մէմէսի իւզէրինտէ պուլունան չօճուղընը եիւղիւ վէ կէօզիւ անասընընն պօղազընտան ագան գան իլէ միւէյմնա պուլունմուշ տըր։

Շիւպհէ իւզէրինէ Իսլամտան պաղը հաշարիլէր էյէ կէչիրիլիպ, պունլարտան իքիսինին բապուճլարընտա գան ալամէթլէրի կէօրիւմէքլէ թահթը խաթինթագա ալընտրգլարընտան, պունլար ճինայէթլէրինի վէ ըէֆիգլէրինի իգրար իլէ, պու ճինայէթի 50 լիրա իճրէթ մուգապիլինտէ մագթուլլարընն տամատ վէ գըզընն թէշվիգի իլէ իրթիքապ իթմիշ օլտուգլարընը իթիրաֆ վէ պէյան էյլէտիքլէրինտէն, տամատը իլէ գըզը տախի ախշ ուկիրիթթ օլունմուշլար տըր։

—

Եազդարանը իսկէլէսինտէ պուլունան պիր մավունանընն սահիպի Նուրի նամ շախս՝ էվվէլքի կէճէ մավունանընն գամարասընտա վարբոր քէօմիւրիւ իլէ պիր մանկալ եագբպ եաթմըշ օլտուղընտան, քէօմիւր պաշընա վուրարագ թէլէֆ օլմուշ, վէ եանընտա պուլունան պիր բէֆիգի տախի թէհրիքէլի սուրէթտէ խասթալանմըշ տըր։

—

Ֆիլիպէ Բուս ժէնէրալ գօնսօլոսը Մ. Սօրօքինէ, Բուսիա Զարը թարաֆընտան Սէնթ Ան նիշանընն իքինճի բրիթպէսի իթա օլունմուշ տըր։

—

Լամպօ իսմինտէ 40 եաշընտա պիր Բոմ՝ զարուրէթինտէն նաչի էվվէլքի կիւն Պալբգը գուրպինտէ պիր թարատա քէնտի քէնտիսինի բէվօլվէր իլէ վուրմուշ իսէ տէ, վէֆաթ իթմէյիպ, բօլիս թարաֆընտան գալտրբըմըշ տըր։

—

Ժանտարմա վէ բօլիս էֆրատընա տիւնքի կիւն 1300 սէնէսի մարտ մաայաթը իթա գէլընմըշ տըր։

—

Լտիրնէտէն իշար օլունտուղընա կէօրէ, Հասան պէյ նամընտա պիր Քիւրտ՝ պաշընտա 40 քիչի գատար պուլունտըզը հալտէ, կէչէնտէ էտիրնէտէ միրիվա Շիւքրի բաշանըն չիվիլկինէ պիլհիւճում, մահսուլաթը պիր գըսմընը եագմըշ օլտըզը կիպի, պու կիւնէրտէ երնէ մէզքիւր չիվիլկէ հիւճումիտէրէք, իլք տէֆտիրթէչտէն մասուն գալմըշ օլան քեաֆֆէի մահսուլաթը տախի իհրագ իթմիշ տիր։

Ցախիլիյէ նէզարէթի՝ մէրգում ճանինին թէվգիֆի իչիւն էտիրնէ վիլայէթինէ եվամիրը չէտիտէ իրսալ էյլէմիշ տիր։

—

Սէրթապիպը հագրէթը Շէհրիյարի Մավրօեէնի բաշա հագրէթլէրի՝ բազար էրթէսի կիւնիւ թահթը հըմայիլի հագրէթը բատիշահտէ պուլունան Համիտիյէ նամ թիճարէթ մէքթէպինէ պիլազիմ, տէրսխանէլէրի զիյարէթ իլէ միւթէլիֆ տէրսլէրտէ հաշը պուլունուպ, մէքթէպին հիւսնիւ իտարէ վէ ինթիզամընտան ֆէվգէլղայէ մէմնունն օլմուշ տըր։

—

Ախիրէն Լօնտրատա էսկի պիր մէլխանէտէն հարիգ զուհուր իտէրէք, աթէշ էթրաֆ խանէլէրէ սիրայէթ իթմիշ, վէ մէզքիւր խանէլէրտէն 4 գատըն ֆիրար իտէմէյիպ, աթէշտէ եանմըշլար տըր։

—

Բէթէրսպուրկտան իշար օլունտուղընա կէօրէ, շէհրը մէզքիւրտէ զայէթ զէնկին պիր թիճարատ՝ օտասընտա էօլմիշ պուլունմուշ տըր։ Մէրգումըն զէհրիլէնմիշ օլտըզը թըպպէն թէհազգուզ իթմիշ օլմաղլա, պու ճինայէթէ նիհիլիսթէր թարաֆընտան ճիւրաթ օլունտըզը զանն օլունույօր։

—

Մէարիֆ նէզարէթինճէ տէրտէսթ օլան իսլահաթ ճիւմիսինտէն օլարագ թաշրալարտա 90 ատէտ մէքթէպը իտատի քիչատ օլունճագ իսմիշ։

—

Ռումէլի ժանտարմա միւֆէթթիչի ժէնէրալ Պօրթվիչ (Մահիր բաշա)՝ չըգան ճումա ագշամը մէէզունէն շէհրիմիզէ միւվասէլէթ իթմիշ տիր։ Մումախիէյհ՝ ագտը իղտիմաճ իթմէք իւզրէ Ռուսիայա կիտէճէք տիր։

—

Էվվէլքի կիւն Իթալիա սէֆիրինտէն մատտա պիլ ճիւմէ սիւֆերաի էճենէպիյէ Պապը Ալիյէ կիտէրէք, խարիճիյէ նազրը Ասիմ բաշա հագրէթլէրի իլէ միւլադաթ իթմիշլեր տիր։

Տիւն տախի Իթալիա, Ավսթրիա վէ Ռուսիա սէֆարէթլէրի պաշ թէրճէմանլարը իլէ Ինկիլթէրրա սէֆարէթինին իքինճի թէրճէմանը Պապը Ալիյէ պիլազիմէ, նազրը միւշարէյհէ վէ միւսթէշարը Ցատեան Յարութիւն էֆէնտի հազարաթը իլէ կէօրիւշիւլլեր տիր։

—

Սուրիա վալիսի Ահմէտ Համտի բաշա հագրէթլէրի՝ Պէյրութտան Ռէֆիս վաբօրը Հիւմայունընա բաքիպէն թարապլուսը Շամա ազիմէթ, վէ արապա եօլը գումբանիասընն Համա վէ Թարապլուսա տօղրու թէվիյէ իթմիշ օլտըզը ամէլիյաթը մուայէնէ, վէ օլ պապտէ պէյանը մէմնունիյէթ իթտիքտէն սոնրա թարապլուսա ավտէթ պույուրմուշ, վէ լիվանընն ումումը ու խուսուսաթընը թէտգիգ իլէ մէշղուլ օլմուշ տըր։

—

Ցիւնքի կիւն Սիրքէճի իսքէլէսի ճիվարընտա իզմիր օթէլինտէ պուլունան պիր Զէրքէս՝ պիրտէն պիրէ չըլտըրարագ էթրաֆա սալմայա պաշլամըշ իսէ տէ, օթէլճի պիր թագրիպ պէրինտէքի տապանճա վէ գամասընը ալապիլմիշ օլտուղընտան, մէճնունը մէրգումըն եէտինտէն պիր գաղա չըգմագսըզրն բօլիս թարաֆընտան թութուլարագ կէօթիւրիլմիշ տիր։

—

Սուտան Մէհտիսի՝ Սուտանտա պուլունան պիճիմէ բուէսաի ասքէրիյէվէ միւքիյէյէ վէ չէլիլէրէ պիր թահրիրաթը ումումիյէ կէճնտէրէք, քէնտի վաթանլարընա հիւճում իտէն Ինկիլիզլէրէ հէր նէ սուրէթէ օլուր իսէ օլսուն մուավէնէթ վէ անլէրին էմրինէ մուավէնէթ վէ անլէրին էմրինէ իթաաթ իտէնլէրին Միսլիման ալրլմայաճագլարընը վէ ասլա ճէննէթէ կիրմէյէճէքլէրինի վէ եագընտա բէք չէտտա պիր էօլիմէ էճել բէնէյէսինէ տուշէճէքլէրինի պէեան իթմիշ տիր։

ՕՍՄԱՆԼԸ ՊԱՆԳԱՍԸ

1334 ՄԱՐՏ 31 ՊԻԼԱՆՋՕՍԸ

ՄԱԹԼՈՒՊԱԹ

		Ղրշ.	
Էսհամ—Սէրմայէտէն հէնուզ ախզ օլունմամըշ էսհամ		550,000,000	
Սանտըգ	Սթամպօլտա	94,177,704	31
	Շիւպէլէրտէ	26,706,362	17
Սանտըգտա պուլունան սէնէտաթ		463,635,788	5
Խազինէի Հիւմայունուն հիսապաթը ճարիյէսի—Պանգանընն պիմէմաթը		579,258,873	19
Միւխթէլիֆի հիսապաթը ճարիյէ—Պանգանընն պիմէմաթը		365,498,357	2
Էսհամ վէ էմթաա իւզէրինէ իզրաղ օլունան մէպալիղ		187,573,431	18
Էմլաք վէ էշեա		7,145,090	25
Միւթէնէվիա		4,808,833	26
		2,236,784,941	23

ՏՕՒԳՕՒՆԱԹ

Սէրմայէ		1,100,000,000	
Թէտավիւլտէ պուլունան պանգնոթլար	Սթամպօլտա	25,933,100	
	Շիւպէլէրտէ		
Իօտէնէճէք գամպիո		119,888,652	22
Խազինէի Հիւմայունուն հիսապաթը ճարիյէսի—Մաթլուպաթ		3,059,831	21
Միւխթէլիֆի հիսապաթը ճարիյէ—Մաթլուպաթ		871,442,895	25
Մուայէնէ վասէլի տէբօզիթօ		66,620,111	25
Իհթիյաթը միւխթէլիֆ		274,584,218	
Իօտէնէճէք թէմէթթիւ		673,600	
Միւթէնէվիա		94,582,512	10
		2,236,784,941	23

Ասլընա մութապագ օլտուղու թաստիգ օլունուր։

ՄէՆՈՒԷ ԷՄ. ՏԸՎՈ — ՄէՆՈՒԷԸ ՈՄՈՄԻ Մ. Հ. ՖՕՍԹԸՐ

ԺՈՂՈՎԱԿ

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻ ԵՎ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ԳԱՎԱՌՆԵՐԻ

Գրիգորյան Գրիգոր		8-84
Գրիգորյան Գրիգոր		81-12
Գոլ		90-10
Ղազարյան Եղիշե		87-25
Ղազարյան Գևորգ		110-08
Խաչատուր		1660-
Մեհրաբ	»	760-
Ալեքսան	»	102-20
Գեղամ	»	102-20
Ավետիս	»	100-20
Ներսես Հակոբ		108-10
Օտար. մի հատած 100 մեծ. գտած		Ղ. Բր.

ԱԺՑԱԿ ԳԱՎԱՌՆԵՐԻ

Խաչատուր		2-91
Սարգիս Գրիգորի		4-10
Սահակյան Հակոբ		6-20
Գեղամ Հակոբ		7-22
Գասպարյան Գասպար		

ՅԱՌԱՋԱԳԱՅԻՆ ՆԱԽԱՊԵՏ

—

Եվդոկիմ	»	20-
Էջմ	Ղ.	00-
Ներսես		7-
Իսրայելյան Գրիգոր		47-25
»	76	44-25
»	72 (մեծ տար գրքի.)	17-75
»	69 (թիզար)	49-50
»	65	55-50
Խաչատուր. 65 (մեծ տարեր)		60-50
Գալստյան Գրիգոր		74-50
Ղազարյան Գրիգորի. գասպ.		74-25
Գալստյան Գասպար		09-26
Ասլանյան Գասպար. գասպ.		09-52
Խաչ. տարբ. տարբ. գասպ.		09-52

—

ՅՈՒՍԻՍԱՅԻ ԵՎ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ

Ներսիսյան Գրիգոր		22-

ԱՐՄԱՏԱՅԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԱՎԱՌՆԵՐԻ

Լուսանի բերդեկի գասպարի		121-60

Կ՚ելնեն 29 Նոյեմբեր

—

Գասպարյան Գասպարի		25-17
Գասպարյան Գ % 1879		425-75
Գասպարյան Գասպար		102-
Գասպարյան Գասպարի		240-
Գասպարյան Գասպարի		96-40
Գասպարյան Գ % 1877		96-
Գասպարյան Գասպարի		2082-50
Լիսոն Գասպարի		1262-50
Գեղամ Գասպարի		1216-25
Գեղամ Լիսոն		582-75
Սար. Գասպարի		672-50
Գասպարյան Գրիգորի		46-57½
»	73	44-
»	69½	43-
Խաչատուր 65 մեծ.		51-
» » գասպարի		08-97½
Սար. Հարությունի		08-90
» » %		108-57½
Գասպար. Հակ. 5 % փր.		77-72½

Կ՚ելնեն 29 Նոյեմբեր

—

Գասպարյան Գասպարի 1877		10-3/4
Գասպարյան Գասպարի		-

ԱՐՄԱՏԱՅԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԱՎԱՌՆԵՐԻ

Գասպարյան Գասպարի (ՊԵՐԼԻՆ)		90-
Ցարիա Ներսես (ՊԵՐԼԻՆ)		64-1/2
» Խաչատուր		90-5/8
Գասպարյան Գասպարի		67-5/8
Գասպարյան Գասպարի		92-5/8
Սարգիս Գասպարի		16-7/8
» »	72	08-3/4
»	71	17-1/2
»	69	10-
Խաչատուր 65		11-1/8
» » գասպարի		09-
Սար. Հակոբ Ամենի		08-15/16
Գասպարյան Գասպարի. Լ.Բ.		104-13/16

Կ՚ելնեն 29 Նոյեմբեր

—

Գասպարյան Գասպարի		246
Գասպարյան Գասպարի		6
Գասպարյան Գասպարի		260
Գասպարյան Գասպարի		7
Գասպարյան Գասպարի		3
Գասպարյան Գասպարի		2500
Գասպարյան Գասպարի		10
Գասպարյան Գասպարի		30
Գասպարյան Գասպարի		120
Գասպարյան Գասպարի		150
Գասպարյան Գասպարի		6
Գասպարյան Գասպարի		3
Գասպարյան Գասպարի		500
Գասպարյան Գասպարի		600
Գասպարյան Գասպարի		500
Գասպարյան Գասպարի		6
Գասպարյան Գասպարի		3
Գասպարյան Գասպարի		2
Գասպարյան Գասպարի		8
Գասպարյան Գասպարի		2
Գասպարյան Գասպարի		2
Գասպարյան Գասպարի		2